תבי שיעור כמלה

בא. פליגי בהדיא בסוגיא דפרק שלישי דיומא דמסכת שבועות: מתניתין, לעולם הוא ומעמדו מכל מקום: תנאים. מפר לי: מתנאין אחרי הרבה. מתיקן לשון לעשות הרבה ומכר קפדר קרן מל מתנאי בין ולא מתנאי בין הוחקרשון. מפר ליסיפם קרבנים הרבה מכל ליטהר הורה אחר

מתניתין לשון:

הדרן עלך אמר להם הממונה

מתני' בקלפי. מיכו מפרק מלמעלה

גיר לב) בקלפי. מפלגים מתריסה: מתרה. מפלגים מתריסה: הוצלה שני גדולות. לשון כיתון הלכה בגמרא לשון הוצאה: בגמרא שמתיים שמתיים לשון ליתן הלכה בגמרא לשון גדול מגולה כיתון לשון אל יתן: הון שיתן אחריו. בגמרא לא מפרש: בגמ' דלא ביתון. מלו יעשנה לשון בגמרא מלה לא מפרש יעשה כגמרא מלה כיתון: ושל הוצה. לשון מקרקעה: הוצה הוצה בר. מפלגר (מקרא יח) ולא מפרש הוצה לא מפרש בגמרא מלה כי מלה מלה מלה

יום הכפורים ט׳ · סדר המסכתא
מדלה נקבו ז׳ ימים קודם יום
הכפורים והלך נקבו ל״ו יום הכפורים
והלך נקבו סדר עטרות היום והשחת
נקבו הלכות כיום לנגין לאסר הסיר:
כיון

שלא בסדר הנשרתו לו כסדר הבין שדע
ששאל שלא כסדר חזר ושאל כסדר שנאמר
״והסגירו בעלי קעילה אחיו ואת אנשי בית־
שאול ויאמר ה׳ יסגיר ואם התרך הרבי
לשנים מחזירין לו שנים שנאמר ״וישאל דוד
בה׳ לאמר הארדף אחרי הגדוד הזה האשיגנו

ויאמר (ה׳) לו רדוף כי השג תשיג והצל תציל ואף על פי שנזרקת נביא
תורת נזרת אדים ותומים אינה חודת שנאמר ״במשפט האדים למה־
נקרא שמן אדים ותומים אדים שמאירין את דבריהן חומים שבשלימין את
דבריהן ואח״ב בנבעת בנימן מפני מה לא השלימו ״הם שלא ביקשו אם
לצאת אם להנצח ובאחרונה שביקשו והכביש שנאמר ״וישאל דוד
אחרון עומר לפניו בימים ההם לאמר האוסף עוד לצאת למלחמה עם בני
בנימן אחי אם אחרל ויאמר ה׳ עלה כי מחר אתנו בידך ביצר נעשית רבי
יוחנן אומר ״בולמות ריש לקיש אומר מצערות והא לא כתיב בהו צרי״ו
אמר רב שמואל בר יצחק אברהם יצחק ויעקב כתיב שם והא לא כתיב בהו צרי״ו
אמר רב אחא בר יעקב שבטי ישורון כתיב שם והא לא כתיב בהו צרי״ו
מרבר ברוח הקדש ושכינה שרה עליו אין שואלין בו אלא למלך:
עלתה לו אביחר ולא עלתה לו שנאמר ״ויעל אביתר עד תום כל
העם וגו׳ סיעי הוה מסייע בדורידו: ואין שואלין אלא לסלך: מנא הני
מילי ״אמר רבי אבהו דאמר קרא ״ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו
במשפט האדים וגו׳ והוא זה מלך וכל [בני] ישראל אתו זה משוח
מלחמה וכל העדה זו סנהדרין:

הדרן עלך בא לו כהן גדול

יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה וברחצה ובסיכה ובנעילת הסנדל
ובתשמיש המטה והתלך והבלה ידחצו את פניהם ״הדרה תגעל
ובנעיצתה ״הדשתה סלא לוגמין חייב ״כל האוכל כבותבת הנסה כמה
ובל המשקין מצטרפין לסלא לוגמין ״האוכל ושתה אין מצטרפין לכבותבת
עגוש כרת הוא אמר רבי אילא ואיתימא רבי ירמיה לא נצרכה אלא
לחצי שעור הנזרא לטמן ראמר חצי שעור אסר מן התורה לא נצרכה אלא
ראמר חצי שעור מותר מן התורה מאי איכא למימר ראיתמר חצי שעור
בני יוחנן אמר ״אסר מן התורה ריש לקיש אמר מותר מן התורה
הנזרא לדבי יוחנן אלא לריש לקיש מאי איכא למימר מדה ריש
לקיש שאכל מדבנן אי הבי לא נחייב עליה קרבן שבועה אלא ״יתן
שבועה שלא אכל ואכל בגילות ושריפות שקצים ורמשים חייב ודבי שבעין
פשט הנתן בה אמאי חייב משבע עומר מדר סני תרא רב ושמואל:
ודבי יוחנן ראמרי בכולל דברים המותרים עם דברים האסורין ריש לקיש
אסר אי אתה מצא אלא במפרש חצי שעור ואליבא דרבנן אי בסתם
ואליבא

נקט אסור מיהא מדרבנן: לא נחייב עליה קרבן שבועה. הגמרא מלא יאמר מאי שעור מדבר אסור ואכל לא נחייב עליה קרבן
מטעם ביטול היא קיימא לן בטבלא מטעמא מטעמא ולא קיים אסור לא נחייב עליה קרבן
שמעון פשוט. מקרא מסעה: מרשבע ומעמר הרא. הוה ליה נשבע לקיים אם המלוה: מבלל. מסעה מלא מרבל לא נחייב עליה קרבן
ולא הוה ליה לחיל לאסרה לא מסרה לא מסרה לא מ

יום הכפורים פרק שמיני יומא

עד כיון

אליבא דר' עקיבא דאמר. נמי' שבועות דף יז:) מדם הנשנה מלא מלא מלא מדם מאחר עצמו כל שהוא דהני מלא שבועה מלא מלא מלא כל שהוא ר' עקיבא מטיא וחכמים סיעדים הלך הא דקתני מיד לא מרבנן מיד לא מוקמינן ליה מאי בפסים ולא מרבי עקיבא מכיון ליה מאי בפסים ודבי תורה אור

אליבא דרבי עקיבא דאמר אדם אסר עצמו בכל שהוא וכי תימא כיון דאית ליה היתר מן התורה קא חיל קרבן שבועה והתנן שבועה העדות אינה נהנית אלא בראיין להעיד והיינן בה למעוטי מאי רב מתא אמר למעוטי מלך רב אחא בר יעקב אמר למעוטי משחק בקוביא והא משחק בקוביא מראוריתא מיחיב ליה ורבנן והא דתסלחו ולא קא חילא עליה שבועה שאני התם דאמר קרא יאם לא יגיד ודאי לאו בר הגדה הוא בכלל וכל היכא (ה) דתני עניש כרת לא תני אסור והתניא יאעיפ שאסרו אסור בטלין לא אסרו עניש כרת אלא על האוכל ושותה ועושה מלאכה בלבד הכי קאמר כשאסרו יאסור לא אסרו אלא בבתני שעור אבל כשעור עניש כרת ואף על פי שעניש כרת אין עניש כרת אלא אוכל ושותה ועושה מלאכה בלבד ואביא כי קתני אסור אשאר דתנו רבה ורב יוסף בשאר ספרי דבי רב מניין ליחיב שאסור ברחצה בסיכה ובנעילת הסנדל (ובחשבשב המטה תיל יבתחון שבות ג נופא חצי שעור רבי יוחנן אסר אסור מן התורה ריש לקיש אמר מותר מן התורה רבי יוחנן אמר אסור מן התורה כיון דחזי לאצטרוטי איסורא קא אביל ריש לקיש אמר מותר מן התורה אבילה אמר רחבנא וליכא איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש אין לי אלא כל ששינו בעניש ישנו באזהרה כי חצי שעור ואינו בעניש יכול אינו באזהרה תיל יכל חלב מדבנן וקא אסבתא בעלמא רבי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך דאריתא יכי ספיקא הוא אצטריך קא לארוויי ספיקא אי משום הא לא אריא קסברי

עין משפט נר מצוה

ז ה פרי' פרי' מאכלות אסורות פרק ה' מה' מאכלות אסורות פרק ה' מה' מאכלות אסורות פרק ה' מה

משנת יעבץ

הלכות פסח סימן יד

שים בו כרת, וכאן הלא גם בשיעור שלם אין בו כרת. ואפשר מוכח כמש"כ התוס', דיסוד האיסור של ח"ש הוא לא משום דחזי לאינטרופי, אלא שהוא רק סברא לומר דדרשה גמורה הוא מכל חלב לרבות חלי שיעור, וא"כ שפיר כתב הרמב"ם שהתוס' והקדומות אסורין מה"ת בכלל כל חלב, ויהיו כחלי שיעור דאסור מקרא דכל חלב.

ולפי זה נמצא לדעת התוס' והרמב"ם, דטעמא דח"ש אסור, זה לא משום דחזי לאינטרופי אלא מקרא דכל הלב, א"כ ביום אחרון של פסח, גם בסמוך לערב, ח"ש אסור מה"ת, אע"ג דלא חזי לאינטרופי בשיעור שלם. ואולי זה כוונת הגרע"א הי"ל דמסיק וא"ע לדינא, שהרי זה תלוי במחלוקת הראשונים ביסוד האיסור של חלי שיעור. עכ"פ מבואר בדעת הרמב"ם, דגם ביום אחרון של פסח סמוך לערב, ח"ש אסור מה"ת מקרא דכל חלב, וא"כ שוב נ"ע דברי הרמב"ם דלמה ליה קרא מיותר דבחמץ בפסח ח"ש אסור מה"ת, הלא בכל איסורין שבתורה קיי"ל חלי שיעור אסור מה"ת.

ב

והנה כתב הרמב"ם בפ"ד מה' שבועות ה"ח, מי שנשבע שלא יאכל היום כלום, ואכל פחות מכזית פטור שאין אכילה פחותה מכזית, והרי הוא כאוכל חלי שיעור מנבלות וטריפות וכיוצא בהן. ועיי' מל"מ שכתב בשם הר"ן שחמה על הרמב"ם, דמי שנשבע שלא יאכל דסתם אכילה בכזית, א"כ זה לא קיבל עליו שלא לאכול כי אם כזית, ולמה יאסר בפחות מכזית, הלא על פחות מכזית לא נשבע כלל. והביא מהרי"ל בשם יש מי שאומר שהולך על הרמב"ם, דלא שייך הר"ן בשם יש מי שאומר שהולך על הרמב"ם, דלא שייך איסור ח"ש אלא באסורי תורה, אבל בשבועה דאיסור הבא מעצמו הוא, כיון שלא נתכוין אלא לכזית, פחות מכזית כיתר גמור הוא, עי"ש.

אמנם באחרי מלואים חלק התשובות סי' י"ד כתב ליישב את דברי הרמב"ם וה"ל, דדעת הנשבע הוא רק על בשיעור, אלא דממילא רמי רחמנא עליה איסור בכל שהוא, דכל דמיהייב על כזית, אסיר תורה במשהו משום דחזי לאינטרופי, וא"כ אפילו נשבע שלא יאכל כזית נמי אסור בכל שהוא. והביא ראיה לזה, דאיתא בשבועות כ"ז ע"ב, אמר רבא נשבע על כבר ואכלה, אם שייר ממנה כזית נשאל עליה, אבלה כולה אין נשאל עליה. ולמה רק אם נשאר ממנה כזית נשאל עליה, הלא לדעת הרמב"ם גם בח"ש אסור משום שבועה. אלא מוכח דאם דאסור בחלי שיעור, זה לא מלד השבועה, שהרי הוא לא נשבע אלא על שיעור שלם, רק דממילא רמיא רחמנא איסור בח"ש משום דחזי לאינטרופי. לכך אינו בשאלה עד שיהא נכאר ממנו בזית דהוא איסור שבועתו, ואז ממילא כותר גם במשהו, כיון דליכא איסורא בשיעור, אבל אם נשאר פחות מכזית אינו יכול להשאל, שהרי אין כאן איסור מלד שבועתו להתירו, אלא איסור הבא ממילא של חלי שיעור ואיתא בשאלה ע"כ.

הרי כתב ביסוד איסור חלי שיעור, דלא אותו שם האיסור שים בשיעור שלם, יש גם בחלי שיעור, ואיתא דאם חלי שיעור חלב יש איסור חלב, ועל חלי שיעור מאיסור

שבועה יש איסור שבועה, אלא דחלי שיעור הוא חלות שם איסור בפני עצמו, וח"ש חלב איננו איסור משום חלב, וח"ש משבועה איננו איסור משום איסור שבועה, אלא בכולהו חדא שם איסור מחודש הוא של חלי שיעור. ולכן אם נשאר פחות מכזית באיסור שבועה, שוב ליתא בשאלה, שהרי אין כאן איסור מלד השבועה להתירו, אלא איסור הבא ממילא של חלי שיעור דליתא בשאלה.

וזה מבואר בדברי הרמב"ם, דכתב בפ"ד מה' שבועות ה"ח כ"ל, מי שנשבע שלא יאכל היום כלום. ואכל פחות מכזית פטור שאין אכילה פחותה מכזית, והרי הוא כאוכל חלי שיעור מנבלות וטריפות וכיוצא בהן. הרי כתב דחלי שיעור מאיסור שבועה הוא כאוכל ח"ש מנבלות וטריפות, ובריינו דאין על ח"ש מאיסור שבועה, אם איסור שבועה, הלא חלות שם איסור בפני עצמו הוא, א"כ הרי הוא כאוכל ח"ש מנבלות וטריפות וכיוצא בהן, שהרי זה חלות שם איסור בפני עצמו של חלי שיעור.

אבל, מלא דבריו של באחרי מלואים ביסוד איסור חלי שיעור, זה מפורש בדברי רבותינו הראשונים, דאיתא ביומא פ"ג ע"ל, ת"ר מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו בקל הקל וכו'. ובחידושי הרמב"ן שם כתב ח"ל, וגרסינן בברייתא פרק אמרו לו, הביאו לה לעוברה לאכול פחות פחות מכשיעור וכו', ונראה שאף בחולה עושין כן, כדי לבקל עליו מאיסורי כרת ומכות לאיסור בלאו. ואם תשאל א"כ למה אמרו מאכילין אותו בקל הקל, אבל תרומה מאכילין אותו תרומה, והלא בשביבם אין בהם אלא איסור בעלמא. אפילו הכי כיון דבשיעורים חמורין זה מזה לעונשין, אף בפחות מכשיעור חומרו של זה יותר מחומרו של זה. א"נ הכא בשאמדוהו לכשיעור, והוא צריך לו בכדי צירוף ע"כ.

הרי מבואר דחידוש הראשון של הרמב"ן סובר, שגם בפחות מכשיעור נאמר כדין מאכילין אותו בקל הקל, דפחות מכשיעור נגיעה שהוא איסור לאו, יותר קל מפחות מכשיעור חלב שים בו כרת בשיעור שלם. והיינו דיסוד איסור חלי שיעור הוא, דאותו שם האיסור שים בשיעור שלם, יש גם בחלי שיעור, אלא דבחלי שיעור אין כרת ומלקות, רק איסור גרידא, אבל זה אותו שם איסור של שיעור בשלם, ולכן גם בפחות מכשיעור נאמר הדין דמאכילין אותו בקל הקל, שהרי פחות מכשיעור נגיעה שהוא בלאו, יותר קל מפחות מכשיעור חלב שהוא בכרת.

אולם החידוש השני של הרמב"ן הוא, דמה שנאמר מאכילין אותו בקל הקל, זה רק בשאמדוהו לכשיעור שלם, אבל בפחות מכשיעור אין בכדל בדבר, כיון דבשביבם אין בהם אלא איסור בעלמא. והיינו דסובר דחלי שיעור הוא חלות שם איסור בפני עצמו, וח"ש חלב אינו איסור משום חלב; וח"ש נגיעה אינו איסור משום נגיעה, אלא בכולהו חדא שם איסור מחודש הוא של חלי שיעור, ועל כן כתב הרמב"ן דבפחות מכשיעור לא נאמר הדין דמאכילין אותו בקל הקל, כיון דבשביבם איסורים שוה, שאין בהם אלא איסור בעלמא.

029997154 09:47:33 25-12-2013 5/15

משנה

ראשר על כן נראה דאם דכתב הרמב"ם גם סתם ומגב הר"ל, בסוכל מן בחמץ עצמו בפסח כל שבאה כרי אם אסור מן התורה בחמץ בפסח, כל בכל איסורין שבתורה קיי"ל קרא מיוחד בחמץ בפסח, ולא דבחמץ בפסח יש לין דאלי שיעור אסור מתורת חמץ, וכיון דאיסור חמץ מיוחד דאלי שיעור אלם, אותו שם איסור יש גם בחלי שיעור, אם בשיעור אלם, אלי שיעור הוא חלות שם איסור מבל"ב בכל איסורי תורה, ומ"מ לדינא לגבי מאכילין אותו בכל בפני עצמו. ויש בזה נפ"מ לדינא לגבי מאכילין אותו בכל בכל, דבחמץ בפסח גם בפחות מכשיעור נאמר בדין דמאכילין אותו בכל בכל וכמב"ל הרמב"ן בחידושו הראשון, כיון דבחמץ אלי שיעור אסור מתורת חמץ שבאה בו כרת, אי"כ הוא חמור מאלי שיעור של שאר מאכלות אסורות.

ולפי זה נמצא דבאה המהרלנ"ח הר"ל, לדייק מדברי הרמב"ם, דרק בפסח עצמו אלי שיעור אסור מה"ת, אבל ביום י"ד משעה שביעית ולמעלה, אין איסור תורה בפחות מכשיעור. אמנם לפי המבואר אפשר לומר, דאע"פ שבדין המיוחד שיש בחמץ, שאלי שיעור אסור מתורת חמץ, זה נאמר רק בפסח עצמו, ולא ביום י"ד משעה שביעית ולמעלה, אבל איסור אלי שיעור שנאמר בכל איסורי תורה, שבאה אלות שם איסור בפני עצמו, זה בודאי נאמר גם ביום י"ד משעה שביעית ולמעלה, שיש בו איסור מכילת חמץ מה"ת, כמב"ל הרמב"ם בפ"א מה' חמץ ומצה ה"א.

ג

ונראה ביאור שני החידושים של הרמב"ן הר"ל, דזה תלוי במחלוקת הראשונים מהיכן למדים איסור אלי שיעור, דלדעת הר"ן הר"ל דעיקר הטעמא דח"ש אסור, אבל דחזי לאיסור לשיעור אלם, אי"כ מהאבר עומר דיסור איסור ח"ש הוא, כיון דאותו שם איסור שיש בשיעור אלם, יש גם בחלי שיעור, שבכל כל איסור שיש בח"ש הוא, אבל דחזי לאיסור לשיעור אלם, יש בחלי שיעור. ועיי' מהרי"ל (3) שם באיסור שיש בשיעור אלם, יש בחלי שיעור. ועיי' מהרי"ל יומא ריש פרק יום הכפורים ד"ה אלי ו"ל, שאף ר"י נה אמרה שהוא מן התורה, אלא כיון דחזי לאיסור מעטמא זה בחחלת אכילת איסור. הרי כתב דח"ש אסור מדאורייתא, אבל דחזי לאיסור, אבל זה "בחחלת אכילת איסור" אבל דחזי לאיסור, אבל דחזי לאיסור שיש בשיעור אלם, יש גם בחלי שיעור, אלא שח"ש הוא רק "בחחלת אכילת איסור" משו"ה אין בו כרת ומלקות, אלא איסור גרידא. וחכו דעת הרמב"ן בחידושו הראשון, שגם בפחות מכשיעור נאמר כדין דמאכילין אותו בכל בכל, שהרי של פחות מכשיעור חלב, יש איסור חלב שבאה חמור מפחות מכשיעור נבילה, שיש בו איסור נבילה.

אמנם בחידוש הבני של הרמב"ן הוא כדעת הרמב"ם והרמב"ם הר"ל, דיסוד איסור ח"ש הוא מקרא דכל חלב, אי"כ שפיר לומר דמהלי קרא למדים דח"ש הוא חלות שם איסור בפני עצמו, וח"ש חלב וח"ש נבילה חדא שם איסור הוא, ולכן בפחות מכשיעור לא נאמר דין דמאכילין אותו הן אמת שבאלני מלוחים הר"ל, אבל בחלב יסוד דבריו שח"ש דח"ש אסור מעטמא דחזי לאיסור, עיי"ש. אולם דבריו בהב איגם מוכרחים כלל, דלפי מעטמא אפשר דחזי לאיסור יותר מבחבר עומר דאותו האיסור שיש בשיעור אלם, יש בחלי שיעור. ועיי' בשו"ת הגרע"א סי' קי"ד הנ"ל, שבקשה ג"כ קושית הבני מלוחים הר"ל, אבל הא דאמר רבא בשבועות כ"ז ע"ב, נשבע על כבר ואכלה, אם שיעור ממנה כזית חשב עליה, ולדעת הרמב"ם דגם בשבועה שלא אוכל כזית, ח"ש אסור מה"ת, אי"כ מאי איריא כזית, אפילו בפחות מכזית אלא שאלה. וכתב לחדש, דאולי יש לדבר דח"ש אסור, היינו בעוד שהאיסור בעין בכזית, בזה שייך חזי לאיסור לשיעור אלם, אבל בחבלו ושייר אלי שיעור, דלגבי שיעור אלם, ולא"ש חזי לאיסור שבועה כיון שייך אלא, ולא כמב"ל הבני מלוחים הר"ל, דלא שייך שבועה, בח"ש מאיסור שבועה, אבל דאם זה איסור שבועה, אלא חלות שם איסור בפני עצמו של אלי שיעור. ולפי"ז דהגרע"א הבא כתב דעטמא דח"ש אסור, זה אבל דחזי לאיסור ולא"כ יסוד האיסור של ח"ש הוא, היינו דאותו שם האיסור שיש בשיעור אלם, יש בחלי שיעור, ולפי"ז שפיר כיון שייך אלא גם בח"ש של איסור שבועה, שהרי גם בח"ש הוא אבל אבל אבל

[redacted]

ביע עיזו לסוי כעעוכנ ופכוף ועיין בספרי סק יעקב סי' סמ"ז ס"ק ל"ם ונפסקן מנסק יעקב כלל מ' סעי' קמן מ' בסלק כל סעכם סס נמלם סזסק עכס סמלכנ עם לימו מ"ם ועכים כ"ל לי בזס לסמס' סמכנגולם מל לסמר מכס ולסמיר סמלר מ"ד בפרס נמקום כפקד מרוב' וקעודם מלום ומכיעם סעמס יש ועל דבר סזסק הסני סמסליכו מסזוקי לקולא לא מסזקינן לף גם ליכא מסק מסיקא לגמרא לא סים סס נמלכל בוס סמן ולחיל סים סס לגמרא נמסבכל ועל דבר מס מסלגם לס ים לסמוך מס מכחבמי נחסובמי לכקל נמסקס נכלי מכמנס לחר מכי מדמים לסיעוסו דע מנחסובות מהכ"ל לליתי נמ"ר מ"ם מ"ד ג"כ לחילוק זס מכחבמי סס נמסובס ומיקר לליתו מ"י"כ ומסס נחמס לגמ"ד לין לליס כל כך כמ"ם סס נחסובס ונלום סמעות דבליעם לזון סוא על כן לאמרינן לסמר מכמ"ם מכים מסר מדם כלה כליחות מסכלי ומסמרים וסלכנים ימ"ם וכן מסחולעים ג"כ לין לליס כמ"ם סס לך מניקר לליתי סוא מסלי לסניו' יין מדבקו כפריו בנלק לליכא מעסות בעין וכמו מסלכבמי סס נחסובס לף מנחסובי' מ"כ"ל לוסס לליס זו לכבנס לימו כמבוכל מעם ולליס מסכי מלכי לקוניל לעבלינינו בין יי"כ לחמ"מו גלוק כבר כמעמי בזס וסובל בלום מ"מו סלי סס ח"ל לפי' נכבוס בעסכל .מכך לכ"ם הוי כמבוכל גמור ועיין בעכסס יעק' מלי כלל ג' ס"ק ד' מ"כ ולי"כ לין לדמות זס לכבנס בכלי מקנס וגם לי מכמנ"ם מכמ' ולוקא לס לא נמקל לגמרי וכו' מבואר לסדיל לכס"ג יש לסקל כמ"ם סס נחסובס לכן כ"ל לסוכות כן לסלכס ולמעמס מק' יעקב :

שאלה יח מנן מכנ מסמכר מער אמרים מכנ מעומלא מהכ"ל ל"ג נכ"ו נבס מכס מכס מפרדי לסד מל מס מכחב מכמנ"ים

מ' יו"ל מס' מעידין ומוסקין דין זס ח"ל ולס עיכם אמ"ם נחוק מין לו חין נחוק מ"ים ונכק לסכ"מס מכלי לסד ילא לכוא לסדיל כנד מסוגיל דמ"ם דנ"ג לף ל"ז ע"ג נבס הבריחא דעזוג לא יביא ולס מנים מקול ועוד המבס נמסיל לס לין לו רק מסות מכזים מלם לי מסריב לקחול לוסו נבס לו כיעל כיון לסוא מסות מכמיעור לאו מלם סוא כלל :

תשובה הכם מלמס מעכה נמ' יל"ל מהלכות מקורות מקבס עוד קומיל על מרמנים מ"ו מס' לקורי מחנם מסמ"ע

דין סמוג מסקול ביין סמחוכק על כן מתרן מסרמנים סולך לעמסו מעבק נמ"ל מהלכות מקורות יין מחוג ים נו מעוס כיסוך מע"ג דק"ל לין כיסוך מלא יין מקרב על נבי מחנם מלא ל"ל לסרמנים קונר דיין מחוג כמר לנבי מחנם מעוס דנמ' סמוכר מיכות לומרו לי לעמוני מחוג עלרים עלייה ומעכם רביכו מלא כמרמ"י דכיון דעלייה כמר לנבי מחנם ולמיכן בריחא דקמרי מקמא נמרא דיין מכ"ל מלמס מעכה ל"ב נס קומיל זו לפ' יו"ל מעידין ומוסקין עמוכן בזס לך בריחא דקמרי דיסקני וכי נמביל דבר יוקי בר מכיכא כלמס הבריחא ובמרנו מים לסמוס לוחס כמרמ"י לכן כ"ל לומר לפין כלן מסלוקס כלל וגם בהרמנים ס"ל דמחוג מקול ומא לא מסיג לוסו מרמנים מ"ו מס' ליקורי מחנם מעו' דכלל מס נמ"ם מס לכל מכמחכי מ"יקבול לנבי מחנם וכל מחוג נו מים ולאי נמחניכו ומעמו מקל ומא לפקק מלכוס מעידין ומקמין לאס כחמרי חיין נמים לעומר ולנכך מ"ינו ביכוך מחג לוקא כיון מסס כיסוך מנים ומיין מכוויכו עלום לסכי לין עלום מנמלא זו לא זו כלל"ם בנרבי מקמים ומומר בדיענד מעל"ם ביכוך כל מסנס לסוא רק כיסוך מ"ין אלא מנ"ל מל מסר נמיכן מי לוקא וכן מעמעום מרמ"י מס בנ"ב לעבין אלי דקמרי לכמיב ונכסו כבינים מסין מי ולא מחוג ואלי קולא נמעיד מל מסר כח"י ומא דפקק נמ"ל מכי מ"ל דין מחוג ים נו מעוס כיסוך מ"ינו מעוס לקולא לנבי מחנם ביכוך מנים נמא ועל דבר מי מלין לו רק מסות מכזים מלם כ"ל מלין כלן מ"ינ כלל לאכילם נכזים מעמע ולאים מעמ לאיכא נמ"ר מנ"ל הכמנע מלא לאכול מלם כל מסנס מקול לאכול מלם נמקם ולפי מס דקי"ל לעכין מנועם מלא לוכל נכזים מעמע מקם ל"כ יאכל מסות מכזים לאא ולאי מסות כיון מ"ינו לוכל כמיעור לאו מלם סוא

כלל כ"ל מקמן יעקב :

יט נשאלתי יוכיכי לחוני מ"ו לסלכס ולעמכס בדין כלן נמלא כלן מ"ו נמקם ומו מקס לי בדברי לחוני מל מס

מכחב נמקבו מנוס יעקב נמלק לסמן מ"ימן ים בדברי מרלא"ם מ' מרבי מקמים לחלן דברי מרלמנוכים לכמי מקס מלא מס"ים מ"ינו מנעלא מקכין

ומי יעבר מנעמע בולל מעומלס :

תשובה נעם לפ"ים לאמס עם מסקמי לנמחול בספרי מנוס יעק' חלק לסמן כוונמי לדעמ גדול לסד מל מסקמס לי קומי' זו

מ"ד לסר מדמקס מסר וסומנמי לו ח"ל כ"ל מ"כוכי ככון ולעמ ל"יעקב מסן מסרי עיקר יקודי מס מוקד על מ' מרמ"י דנילס לף ים מ"ל לכך נלא המומ' לין מעבלין ב"ם כיון דעמ' מן מחוכס מעמ"ל בולל מעומלס דמסור מן מחוכס מעבלין ב"ם מ"ם כנר מבולר נמרמנים מ' יב מעלבו' בלר לנוס מעומלס דין ל' וסוא מעמכימן לפ' ל' דמסרוס וכן נזכו מכמים מל כלים הנמלאים מ"מא בסזקס מעומלס מרי לדמ"ל לעומלס כלים מנמלאים לה מומלס מדברים מנו בלל מעומלס בלא לדבריס

זס וכ"ל כרכנס כלים בדין זס כנד לאסורים ולאכוכים בדיני מלו ולא מסמוך עליו לעמסס כי כוב דבריהס הס פלמולא נעלמא במילוד מקודס לגינונס ליגון מלכחא גס מ"ים מס מדיני מזקס לימול דרבנן מלין לו מיקר מן מסורס לו ים לו מיקר כנר נמנאר מכל בחוכך בספרי מכחא יעקב בקונמרס מסמיקות מס"ף ל' ס"ק ל"ו מ"ים דבי בחוכך מס מסעלמי מקינ' כמ"ים ומוסקים גם בהסובהי מלק ל' ס' ל"ים בהבאלי הרבה דבריס מדיני מלו ומסס לאס קליסו חנאס ונלאס וכיכר מלכני בעל

סמנבר סים מפרי נסעלס דבר וחי לא מידי מקמן יעקב :

שאלה כ מי מסכמ מלנו כים מס מעוס נמ"ים עס חמיכס וסוא בסוק ולין עמו נכרי כ"ל ינסג עלמו :

תשובה לף מדין זס מסוס בנ"ים ונס"ע יש כיון מרלאי בדברי מחרונים מילוק לעוס וכדי לנבר הדבר סולכמי לסלריך קלא דנרקי' ברים מי מסמ"ך בדרך נחמן כיסו לנכרי ולאס לין עמו נכרי מכיסו על המעוד סגיע למלר מילוכס נוסל לא הכלים סיעולין בנמנ וקלמר מס נ"ים לאמר כ"ג לדלא בר לאסנס סיסה מנילסו מנוסס על כמיעוס כן מסמים מד מעניע לגיסו חכיק ליס כלאסר יד וסכס דעס הוג המוסקים סוגא בנ"י קיעון נקי"ו לס"ים לכיסו לימו מכי לרון ים סולקים וכן הביל בנ"ע מני הדעות ולא מכריע לך מ"ל כחב מס נ"ק יש לדלידן לין לנו רסוס מרנים גמור לאסר דלכ"ע מרי בכל מכין וכן כ"ל מיקר ומ"ע סיס כ"ל נ"כ לין לסמ"ל ולמוס לדעס סים מעלים מכחב מנ"י מס נבי' רקי"ו נמס רבינו יכוסס מלק ל' לדוקא מי מסמ"ן לו בדרך מסים קנר מעדיין ים מסות ביוס לאל מי מ"לא מניסו קעוך לחסיכס ומכס וסולי"ל לרסות רבים לא מחיכו לו סוס לאר מסדרכים מסלנו מ"ל הבי' ומעמע מס קלא מדבני נ"י ללף על מקכס זו דילס קאמר לכן לאר סמיון כלאס לגלא קלי רק לחקנס כוסן לנכרי לו על המעוד וכיולא בו וכן מנוסר מס לסדיל בע"ע דקן על לגו מחיים קלי דסא מקוב דין זס מדקמני מי מסמ"ך בדרך ולא קמני מי מסים בדרך קמס וכמ"ים מנ"ם מס ק"ק ל' ונלעמ נמלי לכ"ג לאמ לכנס קמני בלעמ קמס סיסס מנילסו וכו' ונלא"ס לין לסמיר בזמן מזס לדיכא רסוס סרבים גמור ולף מלא נעלס מלמי מ"ים הע"ל מס ק"ק ג' דבזמן מזס לדיכא ל"ם יוסר ים לסמיר מ"יכו בכוסן לנכרי לו על ממורו לדיכא בדבור ליקור ולא סחיכו מלא כדי מלא יבא לידי מקור' לחוריחא מעמ"ל בנמלי מקנסא דבילס יוסר ים לגדל סחיכו בזמן הזס וכן על כ"ס לריכין לומר כדי מלא יסחכו דבכי מע"ל עלמו מסדלי ולא מסינגו מע"ים מרמ"ל מס מע"י יש בנבים מי מסמכס כיסו בנמ' עליו לס מ"ל בנ"יסו יכול לילך עמו לסלר ולבסיר ולאס סוא בנוק לקיר לסביאו לביסו רק ימיר מנוסו וסוא כוסל ומומר לנכרי לסמכו מכ"ל ד"מעע לבמוכס לאין לסחיר מ"י ל"לס בבים וכן מנין מס"ז מס ק"ק ד"ו על כן מחמים מס על הע"ע וכמ' וח"ל ולינו יודע למס כח' זס כיון מכנר מנ"ל נעל הע"ע בסמוך לזס דמ"ים לכיסו ים מסיכא דלמיל ומדברי אנודס מרים דסלי ליכא לין לאים דודלי סוא מ"ל כדעה לאסוכס דלא סחיכו מלא נמנילס ולא בכיסו וכיון דמילי דדבנ כיכסו מסומך לסקל לא מפקיד כ"ל מכ"ל מע"ז מנס מ"ם על מאנודא דודלי סיא מ"ל כדעה לאמוכס זס ודלי ליכו וכמנלס מעכו דבר מאנודס רים מרק מי מסמ"ך מכמ' לסדיל מי מסמ"ך לו בדרך נוסן כיסו לנכרי ולאס יכא מעבי כוסים ירון ולא יעמוד וכמינא מסוך לגיסו יזבקנס כלאסר יד ועל מיקר מסומיל לליתי בנסר מלכס בדוכס מכלפס ממדס נמו' רקי"ו לסלק נין נמ"ים לו נמנס מלמו ולא יעמוי מקוס לסילוק זס דסא מי מסמ"ך קאמר וכנר עליו קידס סיוס וסוא מנס נמוד וכן מבואר מס נמחני' ומ"ים מ"ים וכן מוכח לסדיל מס נמוקמוס רים מרק מי מסמ"ך רק דנקיע מי מסמ"ך דבר נסוס מסדרך לזכור מיד נמ"ים וגם כמנלס מעכו דבר אנודס מלמו נמ"ק דבילס מכחי דין זס נ"כ נמ"ים וגם נמ"ע נ"כ מ"ילי נמ"ים מס מס"ינ' דמ"יכו מס כל מס' מע"ים לכן מסוס מלינדבריו נכוכים ובדוריס בזס כלל ומעיקרא כ"ל דלא קמס מ"ילי דגס מנודס לא קאמר לאסור לסביאו לביסו סיכו מס לאמר בבל נלא לאמר יס לו מקנס מ"י ריבס לביסו וכמו מכחי לסדיל בדרס מרק מי מסמ"ך וסס גס כן דעמ סמ"ל גלי מקמוק בלל חס כבלס בוונס סמ"ל מס קיעון רקי"ז קמ"ק קמן ד' ח"ל ולאס סוא בנוק וכ"ל לאס מ"ילא דמכוים יקסמו בנוק כמלי לרון מד כלן לנוכו מכי לסדיל ב"ים מלא מחלר מדבר כ"ל כלנו לנמ לאס מ"ילו יסמים ולאמס

כן מבואר בחנודס מלמו וסוא ברור וכ"ל לנמנס מקמן יעקב :

שאלה כא כלי מנבל בו לסולס בנמנס מס לסמחמס בו בכלי לפי מרלאי מכמ' ביקי סגלח בקמרו מליסו זומא ל"ים מ"ים ח"ל מנמעוס מסומנס מרמנים מ"ינו קנים לאמ"י בקרדס לאסור לנבל וכ"כ מ"ל מס :

תשובה לא יעמי מלי קא מסמחק לך מס לאמ"י מסנס מ"ז מומנ בע"ים לבריל ומ"ים ביקי וסמ"ל ל"ים מ"ים מ"ינו

(ג) וּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, (ד) יוְהַדַּר מְבָרֵךְ לְכָל חַד וְחַד בְּבֵיתֵה, וְשָׁתֵי אִנְּהוּ כָּסָא דְקִדּוּשָׁא וּדְאַגַּדְתָּא וְאָכְלֵי (ה) יַרְקֵי וּמַצָּה, (ו) וְאִיהוּ לָא אָכִיל וְשָׁתֵי בַּהֲדֵיהוּ, וְשָׁבִיק לְהוּ לְמִגְמַר סְעוּדַתֵּיהוּ (ז) *יוּמְבָרְכֵי אִנְּהוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, יוְאִי לָא יָדְעֵי, (ח) יִקְרָא מִלָּה בְּמִלָּה, יוְהַדַּר אָזִיל לְבֵיתָא אַחֲרִינָא וְעָבִיד הָכִי, וַהֲדַר אָזִיל לְבֵיתֵה וְגָמַר הַלֵּילָא וְשָׁתוּ כָּסָא דְהַלֵּילָא. וְאִי בָּעֵי לְאַקְדּוּמֵי לְהַנָּךְ בָּתֵּי בְּרִישָׁא, בָּרִיךְ לְהוּ (ט) וְלָא אָכִיל וְלָא טָעִים, וַהֲדַר אָזִיל לְבֵיתֵה וּמְקַדֵּשׁ. וְאִם יִרְצֶה, (י) יִגְמֹר הַכֹּל בְּבֵיתוֹ וְאַחַר־כָּךְ יֵלֵךְ לְקַדֵּשׁ בַּבָּתִּים הָאֲחֵרִים (יא) וְלֹא יֹאכַל וְיִשְׁתֶּה עִמָּהֶם:

ב מקא דרב אשי ראשי דשנה כ״ט ג מקא דתני אמנה שם ד טור בשם אביו הרא״ש ה הר״ך שם

תפה דין מי שֶׁנִּשְׁבַּע שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל מַצָּה, וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א ירושלמי בפרק ג דשבועות ובחיבור הר״ך והרא״ש בסוף פסחים וכמו שפרש הרן שם

א (א) אאֲמַר ׳שְׁבוּעָה (א) שֶׁלֹּא אֹכַל מַצָּה׳ סְתָם, (מ) [מ] אָסוּר לֶאֱכֹל מַצָּה בְּלֵיל־פֶּסַח; אָמַר *׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל מַצָּה (ב) בְּלֵיל־פֶּסַח׳, (ב) (ג) לוֹקֶה וְאוֹכֵל מַצָּה בְּלֵיל־פֶּסַח:

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

יְהֵיה חֶלְקוֹ עִמּוֹ בְּשֵׁכַר הַמִּצְוָה שֶׁעַל־יָדוֹ נִגְמְרָה וְלוּלֵא הוּא לֹא הָיְתָה הַמִּצְוָה נַעֲשֵׂית בִּשְׁלֵמוּתָהּ, וְדָמֵי לְהַהִיא דְּשֶׁשְׁכַּר חַבְלָנִין וּבָה״ג טוּבָא, וּפְשִׁיטָא דְּשֵׁכַר מִצְוָה בִּשְׁלֵמוּתָהּ הוּא יָתֵר גָּדוֹל מֵאֵת מִשְׁכַּר דִּקְצָת מִצְוָה שֶׁיְּקַיֵּם בְּעַצְמוֹ, וְלִכְשֶׁיִּתְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּתָהּ ע״י הָאֶחָד הֲרֵי הוּא זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶחָיו עִמּוֹ, וְאֵין זֶה כִּמְנַחֵר הַמִּצְוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּיוָן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִם״ גּוֹרָל, וְגַם כְּשֶׁנּוֹתֵן לַחֲבֵרוֹ חֶלְקוֹ ע״י פִּיּוּס וְרַצּוּי נִרְאֶה דְּלֵית לָן בֵּה כֵּיוָן שֶׁזֶּה גּוֹרֵם לְקִיּוּם הַמִּצְוֹת בִּשְׁלֵמוּתָהּ, וּמכ״ש לְפִי מש״ל דְּצַת הַשְּׁבוּ״י ח״ב וּבְנִי חַיֵּי דְּכַח״ש אֵין קִיּוּם הַמִּצְוָה כְּלָל. וְעַמ״ש אא״ז בְּת״ש סִימָן כח לְעִנְיַן לְהַחֲבֵרוֹ אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ בּוֹא וְאֶקְוֹד אֲפַרְסְמוֹן וְתִתְכַּפֵּם אֲנִי וְאַתָּה, ע״ש. וּמכ״ש בָּזֶה שֶׁהוּא אֵין בְּיָדוֹ כְּלָל לְקַיֵּם הַמִּצְוָה כְּתִקּוּנָהּ וּמְנַכֶּה לַחֲבֵרוֹ. הִנֵּה שֶׁכַּרוֹ אִתּוֹ וּסְעָלָה עָלָיו בְּאִלּוּ עָשָׂאָה בְּעַצְמוֹ, וּמכ״ש הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ כָּאן כַּוָּנַת וּמְחָצָה מִצְוָה, שֶׁמִּצְוָה שֶׁלֹּא לְחַלֵּק לְחַצָּאִין רַק לְחַלֵּק כַּוָּנַת לְבַד וְנַחֲצִי כַּוָּנַת לְבַד וְשֵׁילוּ גּוֹרָל אוֹ שֶׁיִּתְרַצֶּה וְיִתְפַּיֵּס אֶחָד מֵהֶם לַחֲבֵרוֹ לְהוּתַּן לוֹ הַכַּוָּנַת שָׁלֵם וְשַׁפִּיר דָּמֵי, כנלענ״ד:

[מ] אָסוּר. עבה״ס. וְעַיֵּן בְּש״ך ח״מ סִימָן עג ס״ק יא שֶׁכָּתַב הַטַּעַם דְּמַהֲנֵי כַּוָּנָה כּוֹלֵל לְכָשֵׁל הַמִּצְוָה. לְפִי שֶׁבְּאֶמְצַע הַשָּׁנָה עָדַיִן לֹא חָל עָלָיו חִיּוּב מִצְוָה וְסָבָה כְּלָל. וְע״ש בְּט״ז בְּהַגָּהַת הַח״צ ד״ל שֶׁהַשִּׂיג עַל הַש״ך כָּזֶה וְכִי דְּאִם אָמַר מִצָּה סְתָם אַף שֶׁעוֹמֵד בְּלֵיל־פֶּסַח אָסוּר לֶאֱכֹל כו׳, ע״ש.

בֵּאוּר הֲלָכָה

בְּסִימָן תעב: * וּמְבָרְכֵי אִנְּהוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וכו׳, וְגָמַר הַלֵּילָא וכו׳. וְהוּא הַדִּין דְּאִמַּר גַּם־כֵּן לָהֶם אַחַר־כָּךְ גְּמַר הַהַלֵּל וּבָרֵךְ לָהֶם וְשָׁתוּ כָּסָא דְהַלֵּילָא [לבוש וש״פ]:

* ׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל מַצָּה בְּלֵיל־פֶּסַח׳. עַיֵּן בְּמוֹר וּקְצִיעָה שֶׁכָּתַב דְּאִם אָמַר ׳שֶׁלֹּא אֹכַל מַצָּה זוֹ׳, אָסוּר אֲפִלּוּ לֵית לֵהּ אַחֲרִיתָא, וְתֵיתִיבוּ לֵהּ שְׁבוּעָתוֹ. וְדַע, דְּאִם אָמַר ׳שֶׁלֹּא אֹכַל כָּל שְׁבוּעַ שֶׁל פֶּסַח׳, חָל הַשְּׁבוּעָה בְּכוֹלֵל לְפִי דַּעַת רֹב פּוֹסְקִים, אַף שֶׁהִזְכִּיר פֶּסַח בְּהֶדְיָא. וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְעַיֵּן, לְהַנִּי פּוֹסְקִים דִּזְמַן אֲכִילַת מַצָּה הוּא מִן הַתּוֹרָה רַק עַד חֲצוֹת, אִם־כֵּן כְּשֶׁאוֹמֵר ׳שֶׁלֹּא אֹכַל מַצָּה בְּלֵיל־פֶּסַח׳ הֲרֵי כּוֹלֵל זְמַן הַפְּטוּר עִם זְמַן הַחִיּוּב, וְחָלָה הַשְּׁבוּעָה בְּכוֹלֵל וְאֵינוּ שְׁבוּעַת שָׁוְא? אִם לֹא שֶׁנִּדְחָק לוֹמַר דְּכֵיוָן שֶׁהִזְכִּיר מַצָּה שֶׁל לֵיל־פֶּסַח, כַּוָּנָתוֹ רַק עַל הַשָּׁעָה שֶׁבְּנֵי־אָדָם מְקַיְּמִין הַמִּצְוֹת־עֲשֵׂה שֶׁל מַצָּה וְלֹא אַלְּאַחַר זְמַן, וְהוּא דְּחָק: *)(וּדְלִפְי זֶה יִהְיֶה סָתָם לֶאֱכֹל אַחַר חֲצוֹת, וְצָרִיךְ עִיּוּן):

אָסוּר לְכָלֵי צַלְמָא, שֶׁהֲרֵי הוּא עוֹמֵד בֵּין כּוֹס שְׁלִישִׁי לְרְבִיעִי, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן תעט: (ז) וּמְבָרְכֵי אִנְּהוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. אֲבָל הוּא אָסוּר לְבָרֵךְ בִּשְׁבִילָם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, דִּכְבִרְכַּת־הַמָּזוֹן אֵין לְהוֹצִיא אַחֵר אֶלָּא־אִם־כֵּן אֲכָל וְנִתְחַיֵּב גַּם־כֵּן, (ה) דִּכְתִיב ״וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ״. מִי שֶׁאָכַל הוּא יְבָרֵךְ: (ח) יִקְרָא מִלָּה בְּמִלָּה. וְהֵם יַעֲנוּ אַחֲרָיו, דְּכֹל שֶׁקּוֹרֵא מִלָּה בְּמִלָּה וְהָאַחֵר עוֹנֶה עִמּוֹ לֹא הָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה אַף־עַל־פִּי שֶׁיָּצָא מִכָּבָר, (ו) דַּהֲרֵי הוּא רַק מְלַמְּדוֹ לְבָרֵךְ: (ט) וְלֹא אָכִיל וכו׳. דְּאָסוּר לְטְעֹם קֹדֶם קִדּוּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רעא, וְאִם יָכוֹן לָצֵאת גַּם־כֵּן בְּהַקִּדּוּשׁ שֶׁאוֹמֵר לְפָנֶיהָם, יְצַטְּרֵף לֶאֱכֹל שָׁם כְּזַיִת וּלְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן גַּם־כֵּן: (י) יִגְמֹר הַכֹּל. אֲפִלּוּ הַלֵּל: (יא) וְלֹא יֹאכַל וְיִשְׁתֶּה. כַּנַּ״ל בְּסָעִיף־קָטָן ו:

א (א) ׳שְׁלֹא אֹכַל מַצָּה׳ סְתָם. בֵּין אִם אָמַר זֶה קֹדֶם הַפֶּסַח (מ) בֵּין אָמַר בְּלֵיל־פֶּסַח גּוּפָא, כֵּיוָן דְּלֹא אָמַר בִּשְׁבוּעָתוֹ דְּמִשְׁתְּבַע רַק אֲמַצַּת־מִצְוָה, אֶלָּא כּוֹלֵל בִּשְׁבוּעָתוֹ כָּל מַצָּה וְלֹא וַדְּקָא מַצָּה שֶׁל לַיְלָה זוֹ, חִילָא שְׁבוּעָתוֹ, דִּשְׁבוּעָה חָל בְּכוֹלֵל דְּבָרִים הַמֻּתָּרִים עִם דְּבָרִים הָאֲסוּרִים בְּשֵׁם וְאַל תַּעֲשֶׂה. וּמִכָּל מָקוֹם כָּתְבוּ (נ) הַפּוֹסְקִים, דְּמִצְוָה לְהַתִּיר שְׁבוּעָתוֹ כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דַּאֲכִילַת מַצָּה: (ב) בְּלֵיל־פֶּסַח. דְּכֵיוָן דְּאָמַר לֵיל־פֶּסַח, (נ) מִסְתָּמָא כַּוָּנָתוֹ אַמַּצַּת־מִצְוָה בִּלְחוּד: (ג) לוֹקֶה וכו׳. מִשּׁוּם (ד) שְׁבוּעַת שָׁוְא, דְּאֵין שְׁבוּעָה חָלָה עַל דְּבָר־

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נ) וְאַף דְּמִשּׁוּם מִצְוָה עוֹבֶרֶת שָׁרֵי, הָכָא יָכוֹל לֵילֵךְ אַחַר בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן: (נ) גְּמָרָא: (ד) וְאִם רוֹצֶה לְהַנִּיחַ מִלֶּאֱכֹל אֲפִיקוֹמָן עַד שֶׁיֹּאכַל וְיִשְׁתֶּה בְּבַיִת אַחֵר וְחָזַר וּבֵרַךְ שָׁם בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן רַשַּׁאי. דְּעִקַּר הַצַּפִּידָא הוּא שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל אֲפִיקוֹמָן בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת אֲבָל שְׁאָר הַסְּעוּדָה מֻתָּר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ לְעִיל בְּסִימָן תעת, כֵּן כָּתְבוּ מַגֵּן־אַבְרָהָם וּפְרִי חָדָשׁ וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה בְּשֵׁם שְׁבָלֵי־לֶקֶט וּרְיא״ז. וְהַט״ז מְחַמִּיר לְאַחַר שֶׁבֵּרַךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן: (ה) וּמִשְּׁמַע מִדִּבְרֵי הָאַחֲרוֹנִים דְּהוּא אַסְמַכְתָּא בְּעַלְמָא וּמִדְּרַבָּנָן, וְאַף־עַל־גַּב דְּבִרְכַּת־הַמָּזוֹן הִיא חוֹבָה, וּבְפֶרֶק בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן זוֹ שֶׁהוּא אַחַר אֲכִילַת מַצָּה שֶׁל חוֹב, לֹא חִלְקוּ כֵּן בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן זוֹ לְבִרְכַּת־הַמָּזוֹן דְּעַלְמָא אַחַר שֶׁכְּבָר גָּמַר מִצְוַת אֲכִילַת מַצָּה, וְעַיֵּן בַּלְּבוּשׁ וּבְכ״ח. וּבְבֶגְדֵי־יֶשַׁע וּבְמַאֲמַר־מָרְדְּכַי מְסַקְּפִקִים מְאֹד בְּעִקַּר הַדִּין, וְצָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה: (ו) וְלֹא דָּמֵי לְהָא דְּלֵעֵיל סִימָן קסז סָעִיף יט בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה דְּלִגְדוֹלִים אֲפִלּוּ לְבְנֵי־בֵיתוֹ נָמֵי לֹא, הָתָם מִיָּרֵי שֶׁאוֹמֵר עֲבוּרָם כָּל הַבְּרָכָה: (מ) דְּסָתָם בְּדַעַת ר״י הַמּוּבָא בְּשִׁבּוּעוֹת דַף כד דְּבוּר הַמַּתְחִיל ׳אֶלָּא׳ וכו׳, וְכֵן דַּעַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים, עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א, וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי־מְגַדִּים, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן חִשּׁוּן־מִשְׁפָּט סִימָן עג בְּש״ך סָעִיף־קָטָן יא וּבְהַגָּהַת הַט״ז שָׁם: (נ) כ״ח וש״א. וּדְבָרֵי בֵּאוּר הַיֵּטֵב שֶׁכָּתַב דְּכוֹפִין אוֹתוֹ אֵינוֹ מְדַקְדֵּק, דְּלֹא כָּתְבוּ כֵּן אֶלָּא בְּנִשְׁבַּע בְּהֶדְיָא לַעֲבֹר עַל מִצְוָה דְּרַבָּנָן: (ג) רִיב״ש בְּסִימָן שצח: (ד) בֵּין יֹאכַל אַחַר־כָּךְ אוֹ לֹא, דְּכָבָר יָצָא מִפִּיו שְׁבוּעָה לַשָּׁוְא:

*) נמחק ע״י המחבר ז״ל.

שהרב לא שלטו בפורי מור-עיניו בבאור. ובה שפירש היה נלמה צוש להשיג על הרב כשבר ידמה הדומה. ומלמתי לפרשב"ם בתשובה ס"י כלל ג' סימן ז"ך שכתב ח"ל שאלת כה דשמייה נני סוכה דנמרינן ע"ז מתב המנות מה מנה לילה הרשמן חונה ושאר הימים רשות פ"כ עם טעם מנרכין על הסוכה כל ז' מה שאין כן בנמה ומברת דלא נמרי' ע"ז מתב המנות אלא לענין מכילה אנבר אבל מנות ישיבה יש בכללה דנרים הרבה נרין שיתקיים ב' מהם ואם לא קיים כבר ביטל המצוה אם לא יבטל מחמת דנרים הפוטרים אותו מן המצוה. משובה כבר נשאלתי על דבר זה והשבתי כעין מה שאמרת אלא שהוספתי בו דנרים ומות כי לשון זה שאמרת נרך לקיים אחר מהדברים שיש בכלל שאר השבתי שהתורה אמרה נסוכות תשבו ואמרו רז"ל תשבו כעין תדורו ולפיכך כל שהוא נרך לשעורה או ליתן נרך לשעור וליתן שם אבל כל שאינו מועד ואפי' אוכל פירות בעלמא אינו חייב עכ"פ לשעור שם דלא קי"ל כר' אליעזר דאמר חייב אדם לאכול י"ד שעורות בסוכה ועתה תשבו כעין תדורו וכבר חזר בו והודה לדברי חכמים דאינו חייב אלא על לילה הראשון עשוה דנמרינן ע"ז ע"ז מתב המנות וכן שם היה אפשר שלא ליתן אינו חייב מכ"פ ליכנס בסוכה וליתן וכבר עלמן הרי שהאורח לדבר מצוה כל הימים או שהיה הולך בדרך ונעצר מן הסוכה חוץ לחמרון חוץ ויכול לעמוד אלא שעורה ואלא אינה אין אנו מחיינין אותו לשעור וליתן כדי לקיים מצות סוכה אלא חייבתו תורה כך אלא אמי אומר שמצות אכילה אינה אלא לילה הראשונה ואפי' אם רצה לאכול פת ואפילו אותו הלילה עצמו אינו חייב לאכול מצה שאורה אלא חייבתו תורה אלא לאכול כזית כדאי ואח"כ יאכל בין מצה ומצורת בין שאינה מצורת דשאי אבל בסוכה כל שהוא אוכל פת וכל שהוא יכן ממרוב לאכול וליתן בסוכה דתשבו כעין תדורו אמר דמצו' והלכך כל שהוא אוכל ויתן חייבתו תורה להיות בסוכה ולפיכך מנרך אשר ימים בלילה הראשונה אלו ולאי אשינו מחייב את אלא לילה הראשונה בם לילה ראשונה של חג הסוכות חייב עשוה דנמרינן ע"ז מתב המנות. ומה שאמרו דנימים עונים שם לא הזכיר בגמ"ר מחר היינו לילות ראשונות של פסח וחג דע"כ אכול פת וימים אשינו חייב לאכול פת אינו מחר ומ"ש ימים עונים היינו שני לילות א"כ ימים עונים דעלמא כמ"ש בהדות דעלמא בכ"ל הזק נדברי הרב ומנ"ן הכ' ונחשונת הרשב"א הכ' ונשמעתא דפרק שיתן:

ד הנהה. ועשין בהם סימן וכו'. הרב בית דוד סימן מ"ר הביא מהם אמר"י זל"ל לגיר נדות ה"ה צ' ליורים בעלות ד"י ל"ו ב' ווי"ן וכתב דיש לכתוב הכי"ן הכ' בשיטה עצמה בחקקה אלא שם נבע וסמרין בזה ע"ש. וכבר כתבנו בעניותנו לעיל סי' פ"ם אות ב' וסי' ס"ם לשין כוונת הכר"י זל"ל לגיר הלותיות בפועל בשאר ידמה המדקדק בלשון הזכב. ושוב מלאתי שכן כתב הרב המקובל בדול בדורו מהר"ר יעקב נמה ז"לבה עש"ב:

סימן תעו

א דין ג'. מקום שנהגו שלא לאכול שם אוכלין וכו' קבלתי מאורי הרב לדיין איסור בלי בשני ימים הראשונים בין בלילה בין ביום. הרב מהר"י עשיאש בש"ת בית יהודה ס"מ סוף סי' נ"ל ועש"ב הרב מבן אנדרם לעיל סי' תע"ב ס"ק ס':

ב ובכל מקום אסור לאכול שם אלא כלו וכו'. כבי אוכח בפסחים דף נ"ב ודף ע"ד ובמעתי מדקדקים על רש"י ד"ל דמשמע מדבריו בדף ע"ד שאין בדי מקולם אסור אלא במקום שאין אוכלים בלי ע"ש הדוק בש"ם:

ג מנוסר בש"ם דמי שנהגינו לאכול בדי מקולם ליל פסח אינ כדאי ואם בנדל בשל הוא אין לבדותו כשדרו ליה לתולום אינ דומי. וכן כתב הרב חק יעקב וכתב מוד דיש לאמר מה שלפעמים אף מי שראוי לבדותו מותר לשאת לו פיות שלא לבדותו אם הוא בדול בתורה או שמשיל מלאו לכים ת"ח או אפילו בנדל אלמא כדאוכח בסוכה בסוגיא עכ"ל ויל הדומה נעוהה דאין לאמר מכאן לעלמ' דהוקא בהא דבדי מקולם דל"ב שדי כמ"ש בגילה דף כ"ב אמשר לחכי יש להקל בכמי בחוי אבל דעלמא לדיכא אוס שמן אף בנדל בשל אין נוטשין לו פיות ומבדין אותו בלבד. אבל בשתבדל דאין מילוק וכדברי הרב חק יעקב הדוק:

ד הטור כתב מנוסל מנהג בשר הוא ותפה עליו מרן ובש' בית הדר סי' רנ"ח אלף בעד הטור:

ה הנהה. שלא יאכל אפיקומן על אכילה בסה וכו'. עש"ב בעמיתי בספרי בקטן שער יוסף דף ל"ה הדף ל"ו בס"ד:

סימן תעז

א דין ג'. לאכלו קודם חצות וכו' ע"פ שחל בשבת ויש וחלם הנוס שהתענה חלי הנוס בפ"ב מוד"ס סי' רפ"ח לא יתענה חלי לילה

רמב"ם והרמ"ב וסיעתם ומרן. ולאנו סובכין על סברת מרן אף בלאיסור תורה כ"ב בזה דאינו אלא לזכר בעלמא דיש לסמוך על מרן שפסק דסומרן על מנה שאכל בתוך הסעודה כדי אלא יטולק לגרך אל הכנס ועש"ב בס"ם בית דוד סי' רכ"ע:

ג אבל במקום שנהגו לעשות שמור וכו'. כתב הרב מר"ח אלא נפיק בכזית של המוצא וכזית של מכילת מנה דאלת"ה בם במקום שנהגו לעשות שמור בעשת קלירה אבלי לא נפיק במנה שמורה שאכל מתחילה דאין לומר דאיירו אלית ליה אלא כזית דמבטל רמ"ב כי"ל לאוכלו מתחילה כדלקמן סי' תפ"ב אלא בעשה כדאמרן עכ"ל ודבריו אינם תמוהים:

ויש מי שלה לומר דכונת הרב מר"ח הכי הוי דשרב דין זה מאיש לוקח הוא הרמ"ב בכתב דבמקום דנהגו שמור בעשת קלי' יבכל כמוצא והרמ"ב נוסיה קסבר דאי לית ליה אלא כזית דמבטל אכלנו תחילה כמנוסר בדברי מרן סב"י סי' תפ"ב הוא הדבר אבל דברו הרב מר"ח דא"ח הי"ל לאכלו מתחילה כלומר לדעת הרמ"ב אבל לא נתקררה דעתי דכל כי האי הו"ל לפרש שיטותיו בפר"ח דמסברת הרמ"ב הוא מבריח אלא לומר כדלקמן סי' תפ"ב דמוכח דקאי על פסקי מרן. ואולי ש"ם נפל בדברי הרב מר"ח וב"ל ואין לומר דאיירי דלית ליה אלא כזית דמבטל דלא הי"ל לאכלו תחילה כדלקמן סי' תפ"ב. ואלא הולך הרב לפרש הטעם דאין לומר כן דהרבר פשוט דמסתפות דברי מרן בכתב ובמקום שנוהגין עשות קלירה שיהא אינו אלא אם כדאית ליה ולא אלא אליל ליה שיעורא ועיין בספר מק יוסף:

ד מי שאכל אפיקומן וכזמן לו לסדר הסדר למי שאינו יודע מע"ב הרב"ז בתשובה סי' ת"ף:

סימן תעח

א דין ג'. ושותהו בהסבה וכו' עש"ב הפר"ם סימן תע"ב דין ז' ומ"ש גם יל לחרן בסי' זה ועש"ב בתשובתו לעיל סי' תע"ב בס"ד:

ב מצה לחזר אחר זימון וכו' פירוש כדי לומר הלל וכדאוכח מש"ב עה"ס בהגהה ואם לא יש ב' או' אפי' אחר אחד אינו אחר לקרות וכמ"ש הלחרוכים:

סימן תפא

א דין ג'. אינו רשאי לשתות אלא מים וכו' גלילות דאשונות של פסח אחר אפיקומן אסור לשתות קאמר"ל ושותו"ן. הרב בכ"הב בתשובתו הכתפסות סי' ס"ב. ופשט הנהב לשתות קאמר"ל. ומ"ש הרב להשות שני לילות בשאיסור הרב מק יעקב הביל לשתות בליל שני אחר אשקין כיון שכתב בשבלי הלקט דמדינא עוהר לאכול ולשתות בליל שני ואלאן דבריו. ועש"ב בס' המינוך מצוה יו"ד:

סימן תפב

א דין ג'. מי שאין לו מצה וכו' חולה שאינה אסורה בסוכן בימי הפסח והרופאים אסופחים אם תועיל לו אכילת מצה אם כיון שחולעים שאכילת מצה תזיק לו מאכילת אותו הכן אפשר הרחקת הנזק דאל דמפקחין אף לחיי שעה כ"ש אם יודעים שתרפא ותועיל לו אכילת הכן. אך זקינו הרב מהר"ל אזולאי ז"לבה בהגהותיו כ"ה אמר לדוד הכן. ועש"ב הרדב"ז בתשובות החדשות סימן רפ"ל בהגהת החיים כ"ה ועש"ב הרדב"ז בתשובות הכתפסות סי' ת"ן נמינת מי שעדיים לחולה בפסח עש"ב ועש"ב הלחרוכים סי' ת"ן וסי' שמ"ב. ועיין בתורת חיים לבהרמ"ב מ"ב סי' ז':

ב אם נמ אדם בספינה ואלא מצה ליבשה מד יום מ"ו לא יעשה הסדר ביום ואינו כמו קדוש דאם לא קידש דמקדש ביום דבני מצה הרי אמרו אינה נאכלת אלא בלילה. כך שמעתי בשם מורי הרשב"א. ס' לדוד החיים כ"ה. הביאו מר זקני הרב ז"לבה ועש"ב הלחרוכים סי' תע"ג ונסימן תפ"ה:

ג אם שהיו בנית הלחרוכין או בבדבר בליל פסח ואין לבם כי אם כזית אחר מצה בלבנון. אלן דאלים בבר וחונף כזית מצה ואוכלו. בית יהודה סי' כ"ח.

ד אם אין לו רק אחות מכזית מצה בליל פסח אין לו חיוב כלל לאוכלו ולאו מצה הוא כלל. הרב שבות יעקב ח"ב סוף סי' מ"ו. ונראה לי דקלת מצה אינה. אבל לדבר מדקי"ל אלי שיעור אסור אן התורה וה"ה לאיכא קלת מצה נחלי שיעור. ולא יבא אלא לאחר הפעה לדין לאוכלו:

ה הגיע בכפר עכו"ם ערב פסח ואלא עכו"ם נתן קמח בעריבה לנוש ונתן ישראל הנים לנס מצה והעכו"ם בלבל ולא ואחר זה ישראל הפרים הלה ולא הי"ל מצה אחרת כי אם כזית אאשתקד. בשעת הדחק בזה יקדש ויברך המוצא ומצה על עונה זו ואח"כ יאכל כזית מצה דאשתקד לאפיקומן. והא בנראה שרי לאיכל קטניות בלי התרה שאין לו אמירין כי הוא לבדו ישראל. ויהר מהאורה. ואם אינו מוצא כלום

ומן נמנין כל"ל מספרים חדשים כפי להכין ח"ב וכים ינחק
לכתבד"ק פרעמיגלה ומלמומות לב יל"ן :

עוד כתבתי ס' דרך המלך חדש (מהדפס בשנת תרכ"ב) ולאחרי
שם כד' י"ב ע"ב שעמד בחקירה ז אם במטה עשה
אוכל חלי שיעור שלם אין לו חלה חלי אין יכול לאכלו
לגדים מקלת המטה והביאו דברי מרן הידל"ח בברכי יוסף סי'
תס"ב שאחר שהביא דברי הרב שבות יעקב ולאין לו חיוב כלל
לאכלו דלאו מטה היא כלל סיים דבריהם לו דיש קלת מטה חכר
לדבר מדקיימא לן חלי שיעור אסור מן התורה והוא הדין דאיכא
קלת מטה והרב המחבר נר"ו הביא הפירושים שנאמרו בטעם
איסור חלי שיעור משום דחזי לאינטרופי וכתב דלהטעם שהוא
משום פיג וגדר שמא יבא לאכול עוד חלי שיעור ושלים לכשיעור
אין בקיום מטה משום לחת דחלי שיעור ולהטעם שהוא משום
דמדקיימא לן אין איסור מלגרף לאיסור ולאיזו שכשאכל כזית מצה
אינו בכתוב מוכרח שגם פחות מכזית חשוב איסור אלא לא כן
הוא לוקה הא אין איסור מלגרף וכו' (עיי"ש בשם שיטת מהרי"ב דבי
אילו מלק ח"מ סי' ה') אם כן גם במטה יש סוכחה ז דגם במקלתה
יש שם מטה אלא לא כן מאין בא לו קיום המטה בתכילתו
כזית וכתב בשם בעל יתושע בפסקים סי' כ"ד שהוכיח מדקיימא
לן בסי' מקל"ב דאם אינו יודע כל הפקיעות לא יעשה כלום
דאין שום מטה בפחות מכשיעור אלא לא כן למה לא יעשה מה
שיודע כדי לקיים חלי שיעור ודמה דבריו בטוב טעם דהתם בפקיעות
הראשונות הם גוף המטה והקיפה בלא עתיפה אז מרשעה בלא
עתיפה אינה מטה כלל ואין זה דומה לחלי זית אלא שכלאמת מלה
זית אלא שאין בה שיעור והאריך להסביר הדברים ודמה זית להבריח
גם ממקשות אחרים שלא כסברת הם' יאשע שמדמי הא דפקיעות
לחלי שיעור עי"ש וכן כתבתי למעלה בתוס ג' ותוס ה' בשם כתה
מרבני האחרונים שכתבו סברת ז לענין עקירה בלא הכתה וכן
בשליך פחות מלרבע אמות ברשות הרבים דאין שייך בהן דין חלי
שיעור דהמלאכה מלמה היא עקירה עם הכתה ובאחת לבדה אין
שם מלאכה עליה עי"ש והוא כדברי הרב המחבר נר"ו ועיין בענין
זה בשו"ת ברית יעקב להגאון בכוך מרדכי ליבשיץ בחלק א"ח סי'
ד' וסי' ס' שהאריך מאד ולא יכלתי לעיין בדב"ק כעת :

ב בכלל י"ג) **חצי** שיעור חקר מ"מ בל"ן הרב מנחה שהורה
אחלי לא אחריון הכי במחבר מחבבה הפוסלת
בקדשים בכחלי זית דמכן ברים פרק הקומץ להקטיר דבר שדלכו
להקטיר פחות מכזית בשר ומדקתני דהזבח בשר מוכח דליכא
איסורא במחבבת חלי שיעור שאם היה איסור היה נפסל משום
לא תאכל כל תועבה כמו שכתב הרמב"ם בפרק י"ח מהלכות
פסולי המוקדשין. ולמה לא נאמר שיהא הזבח פסול מדין חלי
שיעור עיין שם ד' כ"מ פ"ד וגיאת ליה דלא אמרינן חלי
שיעור אסור מן התורה אלא במידי דאכילה דומיא דחלב דביה
הוא דכתיב כל לרבות חלי שיעור אבל בעלמא דקא סיכא דכתיב
כל כמו בהקטרת שאור דכתיב כל שאיר וכן במלאכות בשבת
דכתיב לא תעשה כל מלאכה מרבינן חלי שיעור אבל היכא דלא
כתיב כל אין חלי שיעור אסור ולכן הזבח בשר והאריך בדברי
כמה אחרונים שכתבו להוכיח דגם בשאר איסורין דלאו מידי
דאכילה כיצו חלי שיעור אסור מדכתב רש"י ודמיה דאיכא חלי
שיעור במלאכה בשבת דאין ז סוכחה דשאני שבת דכתיב כל וכן
דמה מה שכתבו קצת רבנים דמה שכתב הרמב"ם נבי נזיכה
וגזל דאסור מן התורה בכל שהו הוא משום דחלי שיעור אסור
מן התורה וכו' והביא דברי הרב מוהר"י קורקוס בכת"י ודברי
הרדב"ז בלשונות הרמב"ם סי' פ"ז דמתבאר שסוברים דגם בשאר
איסורים אף דלא כתיב בהו אכילה חלי שיעור אסור בהם ותמה
עליהם מה יענו להתחבב פחות מכזית עי"ש כו' ל"ת פ"ת
ועל פי דבריו מתיישב מה שמקשים בדין מחיקת הבשם דקיימא
לן דש"ן דל"ם נמחק לחה לא יהא אסור לחתוך משום חלי שיעור
ולדברי הרב ניחא משום דלאו מידי דאכילה הוא כתיב ביה כל
לא מרבינן חלי שיעור ולכן מותר לחתוך ש"ד וכם' כים ינחק

להגאון מפרלמיגלה יל"ן בחלק א"ח סי' יד"ד מלאחי שעמד
בחקירה ז (אחר שחר לבחון ש"ד מהבשם) וכתב לישב ח"ל ול"ל
לפמ"ש הפ"מ יד"ד סי' ס"ב דסיכום חזי לאינטרופי הוא שפחה
אכל ח"ם ואם יאכל עוד בכח"ם מחדיב חה ל"ם הכא דאף
דקודם מחיקה חזי לאינטרופי לאחר המחיקה ל"ח לאינטרופי
משא"כ באכילה אף לאחר האכילה חזי לאינטרופי בכח"ם ויש לחלק
עוד דזה דומה למה שמותר לטלטל ב' אמות בר"ה ואיט אסור
משום חזי לאינטרופי וטעם הדבר נראה לי למ"ם הר"ן פ' כלל
גחל דד' אמות חשוב כרשותו ויותר מד' אמות חשוב כמליא
מרשות לרשות. ומעתה בפחות מד' אמות ל"ה שום הוצאה כי
הכל ברשות אחד וה"ה הכא לעם מחה לא בחיל שם קרוחה
ושיקר קרוחה אלא בעם שבחב היו"ד ועתה ל"ה אף חלי שיעור :

ועוד מקירם הרב מנחה שהורה במחבב בקדשים על פחות
מכזית למה לא יהא בה משום חלי שיעור אלה על דעתי
לישב על פי מה שפירש בפפאלת ישראל בחידושים שבסוף מרכ
ח' דשבת משנה ח' בטוחה הגאון שאנם אריה סי' פ"ח שבהב
דלבני בל ירלה ליכא משום חלי שיעור דיש לחלק בין אכילות
לפעולות שאין כונתו לבטל כל הפעולות אלא יהיה להן דין חלי
שיעור רק על פעולות שהן בבבל ירלה דאף בשיעור שלם לא
נקי לא משום דיתמן לעשה לא משום דאין בו מעשה ולהכי מדקיל
איסורים גם חלי שיעור אלו קיל ושאר לבחחלה אבל בשאר פעולות
גם חלי שיעור שלהן אסור מן התורה דמחלי שנא מאכילות מי"ם
ואם כן מחבב בקדשים דאיט לוקה על המחבבה כמו שכתב
הרמב"ם ברים פרק י"ח מהלכות פסולי המוקדשין לכן אין חלי
שיעור אלו אסור והזבח בשר אלא דלפי זה נריך לומר דלר' יהודה
דלאו שאין בו מעשה לוקין אליו איין בזבחים כ"ש פ"ב הזבח
פסול ומסכי' דלא כר"י והוא דוחק :

ועוד דאם כן בכל איסורי אכילה של תורה שאין בהם מלקות
נריך לומר דחלי שיעו: שלהם מותר הה חידוש גדול ולא
שמעתי דבאיסורי אכילה לענין חלי שיעור יש חילוק בין איסור שיש
בו מלקות לאיסור שאין בו מלקות ובפרט מה שכתבתה מדברי הרב
בפפאלת ישראל דבאיסור שאין בו מלקות מותר לכתחלה גם מדרבנן
(אם לא מדוקק שכתבו דשותר בן התורה לכתחלה הוא דקשה) הוא אמנה שברי
גם באיסורין דרבנן חלי שיעור אסור ואיסורי תורה שאין בהן
מלקות מי גריעי מגייהו ואמיקרא מה שהבין בכונת הבאג"ח במה
שמחלק בין אכילות לפעולות משום דבפעולות אין בהם מלקות אין
נראה כן כונתו הה לשון (אחר שכתב דשל חלי זית איט עובר בכל ירלה
כתב) ול"ל ליתן טעם לדבר דמ"ם לענין כל ירלה דאיכא איסור
כלל בפחות מכשיעור משא"כ בכל האיסורים משום דאמרי' התם
דהא דחלי שיעור אסור מה"ת הוא משום דחזי לאינטרופי איסורא
קאכיל והי"ם לא שייך אלא באיסורי אכילה דקי"ל אם אוכל כזית
בכדי שיעור אכילת פרס מלגרף וחייב עליו הרי שאם אכל מכשיו
כל שהו כשיחזור ויאכל בכדי אכילת פרס מד שיעלים עמו לשיעור
כזית נמנא הלי כ"ם שאכל כבר באיסור אכל לגמרא דהא איהו
מלגרף ומעלים לשיעור אכילה אבל נבי כל ירלה דאמרי' אם יעלים
לבסר ומן לשיעור כזית איט עובר אלא על מכאן ולבבא וכ"ל
שבהא אלו פחות מכזית ליכא איסורא כלל לגמרא אמרי' לבסר
שהעלימו לכזית איט עובר על שהיות פחות מכשיעור כלל דלשבר
אלא על להבא משמע שהעלים לבשיעור ואין דא"ל לשלם שיכא
לידי איסור מל שהי' ז על פחות מכשיעור לענין כי' לגמרא ליט
לן כה וחמ"ג דילף שהם לחלי שיעור מקרא דכל חלב מ"מ עיקר
עמאת הוא משום דחזי לאינטרופי איסורא קאכל וכמ"ם שם בשום'
ובכ"ל ובאר כונתו הגאון דברי מרדכי שרידבורג בסי' ח"י אות
ס"ו דבאכילה קיים לן דאם אכל חלי זית והקיאו וחזר ואכל חלי
זית אחר חייב אמ"ג דהחלי זית ראשון איט עשה בתוך מעיו
מלגרף אבל בשהו חמן אם בשהה חלי זית ונשרף ואחר כך
בשהה חלי זית אחר איט עובר דהחלי זית שבבר נשרף איט
מלגרף לזה ואיט עובר עד שיהיה חלי שראשון קיים עמה אחר
עובר מכאן ולהבא עי"ש ומתבב בקדשים נראה שדומה לאוכל
חלי זית דאף אם איט בתוך מעיו וחלף אלך ט מלגרף אם שר
ואכל

[illegible]

נתנאל

[illegible]

קרבן

[illegible]

ומ"ם ושיעור זה הלכה למשה מסיני פרק (מנחה מינים ופרק) שמי מלוה (שם.): ומה שכתב והכהן לוקח שתי חלות אחת מכל מין מעשר בתרומה (מ' כפ.):

כד שני מיני לחם שבנזיר ד' מיני לחם שבתודה מעכבין זה"ז. מנה המעשרת מעתה: והכהן לוקח וכו'. דתרומה קרייה רחמנא דהיינו תרומת מעשר דכהונה (מ"ב).

ומ"ם ומעשה הלחם של שניהם חרץ לעזרה

כה כיצד מעשה הבכור והמעשר והמסה וכו' עד סוף הפרק. עמה נמרק פיהו מקומן (מ.):

פ"י א אכילת החטאת והאשם ובעלים מתכפרים. נפרק המיר כמנה (מ.):

ב ומ"ם וכן אכילת שירי מנחות

מ"ש וכו' עמוס כוס:

ג ואין חטאת האשם ושירי מנחות נאכלים אלא לזכרי כהונה בעזרה. מעמ מרק מי אמו מקומן בהיכל נאכלו וכו' נפרק קדשי קדשים (שם.): ומ"ם וכן שלמי צבור הרי הן כחטאת ואשם מעמה בפרק פיזמו מקומן (מ"ו): ומ"ם כמו שביארנו הוא בפ"ם (מ"ז):

ומרמזה שלין נמכלים מעמ מעמ גרירת מעמה [מכ"ש שם]: לפי שמע מכתוב בה מעמה בהמה ומעמה [מכ"ש שם]: ב וכן אכילת שירי המנחות וכו'. מעמ מתוך מעמה בעני מעמה לסמיך מכילמה מעמ מעמ מעמ מע מע מעמה מעמה יאכלו מכרן וגניו גם מע נקמנות ושיריהם לכהנים מנחת הסולת והמחבת והמרחשת וכו'. ומכילת כל שיריי המנחות מעמ יאכלו מכרן וגניו גם מע וכן מכילת קדשים: ג ואין חטאת האשם אלא לזכרי כהונה בעזרה. ומכילת שיריי מנחה (מב.) ואלו מנחות נאכלו וכו'. ומ"ם מרק מעמ לכמהיבה מעמנו ומכילת כלן ג"ב מעמה מחמ נבן

עכ"ל, דכמו שמעון הצדיק יש שהיה מגיע להם כדם ויש שהיה מגיע להם רק כפול, ה"מ מכן זה הם צריך לעשות כפוה דכולם. ודיים כפוה, עיין ר"מ כלן [פ"י ה"ד] דהוא מבטאר מצוה [לכל מי שהכן מהיה שם כפסיו, ויקרא ו', י"], ולא מצו נתמץ קמוס ונאסר יותר. ולעבר דלא היה אפשר לעמנים, אך נמצא פול הוא קטן מאד נגד כדים, ומדלי ידעו כמה כהנים שם ומילא המצוה נמסיכות, ואפילו אי לא נמצא עכ"פ לא הירבה אחד מהכיו רק קצת אבל לא כפול וכדים, דגדול הרבה כדים מפול ולא שייך אי אפשר לעמנים. על כן אפשר לומר דכמוה היו נמנים לאחד עכ"פ כדים כדי לקיים מצות אכילה כמו שכתבנו לעיל. אך איש נראה, דהיאך אכל ליתן לאחד אלא מכל מכיו דאיו אלא אם כן מכל, ואפילו אם מכיו הכמצות מכיו לא מהני לאיו אלא דמעון נטה הוא, עיין קידושין ר"נ ע"ב, ומצינו דהמצוה יכולה להתקיים בהכן גדול דהוא טעל מלך בעצם כמו אילנה, עיין ר"מ פ"ה מכלי המקדש ה"ב ולולא דברי הש"י ז"ל הייתי מגיה בש"ם וכך נראה לומר, וכל כהן היה מגיעו כדים, היינו דהכרכה נעמלנה והיה מגיע לכל כהן כדים, ועוד אבל ומצינו וכו', אבל הש"י לא פירש כן, וצ"ע.

עוד מבטאר שם, מכאן ואילך, הייט אחר מיתת שמעון הצדיק, נשמלנה מאירה בעומר וכו' וכל כהן מגיעו כפול, הלעוקין מוחכין אם ידיהם והגרגרין טולין ואוכלין וכו'. נראה מלשון הש"ם דלא היה מגיע לשום כהן כדים רק כפול, ולא נתקיימה כלל מצות אכילה, וכיון שלא היה שיעור אין נראין לקיים כמו שנאמרו. והנה מה שהיו הלעוטים מושכים ידיהם, כיון דלא היו מקיימין המצוה דאמות מכדים אינה מצוה ח"כ לא היו טולים כלל, אבל אם היה מגיע כדים ואילו לא היו מוחכין ידיהם מלקיים מצוה. ולפי זה מוכח דגבי מצות עשה אין מצוה בשמות מעשור, דאם לא כן לא היו מוחכין ידיהם אף בשמות מכשיעור, ועל כרחך דעל מלי שיעור ליכא מצוה כלל, אבל אם שלא לבוא לידי עבר הה אפשר להתקיים ע"י אחרים דהאחרים אכלו, אבל אם היה מצוה באכילה מנד עצמה ואילו לא היו מוחכים ידיהם, כן נראה ברור.

ולכאורה איך מצאו ידיהם כיון שזכו, ואין יכולין ליתן ולעבור אלקים לאחרים דהוא ממון גבוה כמו שכתבנו לעיל, נראה דהעורה דיכמה למי שרוצה אבל מי שאינו רוצה אינה לא לא דיכמה העורה כלל, חבו רק הרוצים ונתרבה אלקים. ולפי זה אפשר לעיל [ר"ה והנה ביומא] ג"כ ניחא, דיש כהנים שלא רצו כל אלקים רק מעט, א"כ נשאר לקנאים כדים, שהאחרים שרצו זכו בחלקם, ומיירי אפשר היו כולם רוצים לא היה נשאר לכל אחד כדים ולא היו מקיימים מצות אכילה, על כן הרבה לא רצו כלל ורק מעט [רצו] קצת כדי שיגיע לקצתם כדים שיקיים מצות אכילה ג"כ, אבל בשם מגיע לכל אחד כדים כדלי אין רצוי לעשות אלא לקיים מצות עשה, דאם הוא אוכל כדים מקיים המצוה. וזה פשוט, דמי שרוצה אינו יכול ליטול אלקו וליתן לאחר אפילו כל שהוא, כיון שהוא רוצה יש לו אלק, ואפילו כל שהוא אסור ליטול אלקו בעל כרחו וליתן לאחר, וזה פשוט כמו שנתבאר לעיל.

שוב לפיני בשמות' הנאים אם כתבו על הא דמגיעו כפול וכו', אבל אם היה מגיעו כדים לא היו מוחכין ידיהם אלקים מצות אכילה, אבל כאן לא היה מצות אכילה לגמרי כיון שהיה רק כפול וכמו שכתבנו. וגם נראה דמצוה אינה בלי שיעור, שכתבו דלא היה מצות אכילה לגמרי וכו', ואינו מוכרח, ואין מוכרח ג"כ אפשר היה קצת מצוה שיהיו מוחכין אם ידיהם, על כן נראה דלא הוי מצוה כלל בלי שיעור כמו שכתבנו[ה]. עוד כתבו, ולא"ה היכא דהיה

ב. מצות קי"ב. ג. וכ"ה ברמב"ם כאן פי"ב ה"ט, ובקצת כתבי יוכרי", ועיין כסי"מ שם. ד. שם פי"ד ע"ב בשמעה, ועי"ע בשאילתא אות ח'.

עליה [דברים כ"ה, ה'] מצוה, כלומר ששניהם מצות עשה לא רשות.

משרשי מצוה זו, כתבנו למעלה במצות ואכלו אותם אשר כופר בהם, בואתה תצוה', עשה ג', שכבוד הוא לקרבן שיאכלוהו משרתי השם בעצמם ולא שיתנוהו למחותים לאוכלם, וכו', כמו שכתוב שם.

מדיני המצוה, מה שאמרו זכרונם לברכה [מנחות ע"ב ע"ב] שכל המנחות הקרבות לגבי המזבח נקמצות, ומקטירין הקומץ כולו על גבי המזבח, והשאר נאכל לכהנים, חוץ ממנחת זכרי כהונה' שאינה נקמצת, שנאמר [ויקרא ו', ט"ז] וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל'. נמצא שמנחת

ז' משה בפחות משיעור

משום אכילו

[ג] **ונאכלים** נמצה, ועיין ר"מ פ"י ממעשה הקרבנות ה"ב, דאם נאכלו בהיכל נאכלו שנאמר [במדבר י"ח, י'] בקדש הקדשים מאכלנו. ועיין זבחים מ"ג ע"ב, דאם הנכרים הקיפו העזרה אוכלים הקדשי קדשים בהיכל מפסוק זה. <וצ"ע דהרמב"ן שם מביא דבר זה בשם הספרי [שם], והוא מבטאר בש"ם דיקן מבחים כמו שזכרנו ומבאות ר' ע"ב> ונראין על העזרה פרצה קרע שם כמב, דאם אין יכולים לאכול בהיכל אוכל לפני ולפנים. ומשנה למלך כאן הביא מפוש' [יומא כ"ה ע"ב ד"ה אין ומפוש' זבחים כ"ז ע"ב ד"ה ומה] דנאכלים מעומד בעזרה, דאין יכולה בעזרה.

ברכות

[ד] **וכתב** המשנה למלך שם הה"ש דמילתא דפשיטא דמבכך אפר קדשי בקדושתו של אהרן, על קדשים שהכהנים אוכלים, ופשוט דדוקא בכהנים דהוא מצות עשה, ועל מלי שיעור ליט מצוה כמו במצה. עוד כתב המשנה למלך שם הה"ג בשם פוס' שבשבת י"ז ע"ב ד"ה ואין אוכלין, דקדשי קדשים הנאכלים בעזרה בעינן שיעור אם הבאה בשעת האכילה, והר"מ לא הזכיר זה. ועיין פוס' שבשבת שם שכתבו בהבאר ר"ו, ועי"ש בטוגים דאמרים ודברי הפוס' ז"ע"ז, ולא"ה מקום אכילת קדשים יפאר בהקום אפר [מצה פמ"ז].

שיירי מנחות חלקם

[ה] **ומבואר** בהבאות מ' פ"ל, דלא מצה אוכלה רצה מצוה אוכלה, ועיין שם דאף דאפשר מצה היא, מ"מ מצה שלא נאכל שיירי מנחות מצוה, והר"מ לא הביא זה כאן, וכן הרב המאיר. אך באמת זה מבטאר אליבא דאמת שאול דאמר שם ל"מ ע"ב הכונם אם יאמרו לשם מי מאילו פוגע בנרוה, מדרש כאן לנחמיה מצוה, והר"מ פוקק בפ"ל מיטה ומלילה ה"ב בדרכון, על כן אינו מביא זה לנחמיה מצוה. אבל"ע להשיחות דמבינא להו כאמת שאול, ועיין פוס' שם ד"ה אמר רב, א"כ מצוה דוקא בנצה אבל לא בחלנו אף שהיא מצה, ע"ש בגמרא ובמרן.

אכילתן בהכהן העובד

[ו] **ועיין** בש"ם שם לרבנן מידרש יכול וכו' רצה הוא אוכל רצה כהן אחר אוכל מצות אכילה דבני מעשה מצה שיאכל הכהן העובד ממנה, ולא כאחר קדשים שאין מצוה בעובד יותר מבהני בית אב, וכאן מצוה שיאכל כהן העובד[ו]. והר"מ לא הביא זה כאן, ומובר כמירום הפוס' בחירוק קמא דאמרי בית אב להם המצוה.

ג) ועיין משל"ב בזה המקדש דוד פי' ריד הלוקת קרשים אות ד'.

ד) עיין במהרי"ק חיות ביומא שם דעיין מחלוקת האחרונים בזה, ודייק שם דמי שאין לו לצורך מצה רק פחות מכשיעור איט מצוה כלל, וכתב דהתחם סופר [אר"ח סי' ק"ם] דחה דבריו, דיל דשאני אכילת לחם הפנים דאינו מצוה המוטלת על הפרט, ע"ש. וע"ע בזה לעיל מצוה ד' אות א'.

ה) עיין משל"ב בזה הביה הלוי ח"א סי' ב' אות ד', ובהערות לעיל אות ב'.

ו) הגורס ביהודה בדורש לצורך סוף דרוש א' כתב כתוך דבריו דאפשר לקיים מצות אכילת קדשים ע"י שיאכלו כהנים רבים, אך בהגהות בנו שם העיר דדבריו צ"ע, ע"ש. והחתם סופר אר"ח סי' ק"ם ובוגרים י"ז ע"א ד"ה ובאמת, כתב כדעת הגוב"י דאין מצות עשה על האוכל קדשים שיאכל בדית אלא שהקדשים יהיו נאכלים, ובהצטרפם יחד לאכלו בולו נתקיימה מ"ע דואכלו אותם אשר כופר בהם ודק בקרבן פסח חייב כל אחד לאכול בדית. אפנם בסי' מ"ט כתב בדרך אחרת שהיא כשיטת בן הגוב"י בתגובותיו דעכ"פ כהן אחד צריך לאכול בדית בכדי אכילת פרס. ובדברי החת"ם בסי' ק"ם כתב גם בית הלל הגיל. וע"ע בבקרש דוד פי' ריד אות ו' ד"ה ובעיקר.

ז) ר"ל, דמסקינן בגמ' שם דלענין אכילה לא בעינן שיהיה פתח העזרה פתוח, וע"ע כרש"ש בשבועות שם ובקרן אורה זבחים נ"ו ע"א דחמהו על המשל"מ שלא הרגיש דיש להקשות על דברי הרמב"ם. וראה בשו"ת הרשב"א ח"א סי' ל"ד משל"ב להביה בדברי הרמב"ם שם, ובהגהות מראה כהן שבועות שם.

ח) הגר"מ פערלא בביאור סה"מ להרמ"ב ח"א מצוה קכ"ב (שע"ו-שע"ז) האריך בזה, ועיין דחולקים בזה מי' האבי"ד הר"ש בחר"כ כאן, ומביא משל"ב חוס' סוכה מ"ב ע"א ד"ה מהו, דחמאת אפשר שיאכלנה אחר, ומוסיף דמה שכתב רבינו מהחוס' יבמות הוא דוקא לענין מנחות. וע"ע כליקוטי הערות לחתם סופר אר"ח סי' ב"ם אות ד'.

12

מסכת חולין פרק ראשון

יומא

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

לחדי' בסמר מגין המטה להרמב"ם דמחזר אכילה גרידתא וס"ס
בל"ח והרי בזבחים דף י"ח יליפיק מחויי יין ומחוסרי בגדים זה
מזה בג"ם דמקה ומכל זה מוכרח דגם בלא עבד מחזר למחוסרי
בגדים להרמב"ם וא"כ הא ודאי דלחדי' כהנים הנכנסין לתוכן
לריכין לבשם הבגדים להרמב"ם ולא שיך כלל לא איסור הנאה ולא
איסור כלאים • [הן אמת דאליבא דר"ל דס"ל ביומא דף כ"ג
דהרמה הדשן כשר בשני כלים ולא הי' לובש רק לא המכנסיים
וכתונת אבל מלנפת ואבנט לא הי' לובש להרמה הדשן הרי נראה
ודאי דלביאה רקנים אין לריך כל הארבעה בגדים לבין האולם
ולמזבח דלא עדיף מכנסים להרמה הדשן ול"ע] ומכ"פ להרמב"ם
א"א לומר כתי' הר"ם • וגם דהא כבר נהבאר לעיל מה שקשה על
הרא"ם דבה' ליליה כתב כדעת הרמב"ד דלבישת האבנט הי'
מחזר לגמרי וכמס' כלים כתב דמס"ה לא חשיב מחוסרי
בגדים משום איסור כלאים • וגם דתי' הפני' של הר"ם בסס"ל
דלא ניתנו ליהנות בהן קשה וכמס"ב במות ל' ומה שכתבנו לפרש
הא דמוקן כמסתר למעיין • ועל כן נראה לומר בכוונתו של הר"ם
דהכי פירושו דלפעמים נכנסין להקן איזה דבר המעכב עבודה
וכגון מחבת שנפנס דלמרינן בזבחים דף כ"ט דכל הזבחים שנזבחו
חוץ פסולין וא"כ אם הוי בעזרה כמו במדינה דלמרינן בפרק
בא לו דבמדינה לא ניתנו ליהנות בהן ואחי' שפיר שני הילולים
של הר"ם כפשטי' דכיון דאם אינו לאוי לעבודה ודאי דלכ"ע
איכא איסורא דכלאים וגם לא ניתנו ליהנות בהן וא"כ נימא
לכל השיטות וזה ברור :

[ו] **גם** נראה ליישב על הרמב"ם הא דלא חשיב ר' יוסי
מחוסרי בגדים דהר"ם כתב שם על קושי' זו דאין
לומר דהני וסייר דמאי שייר פיד דנימא דסייר גם הא ושיד
דהרי הני מניינא • והנה קושי' הפני' מהא דהני מניינא לא
קשה כל כך דהא דשם ההוא' בקידושין דף י"ז ד"ה והא
לרבנה דגם היכא דהני מניינא טוכל לומר דהני וסייר רק קושי'
הלחשונה קשה דמאי שייר דהאי שייר לאנס הרמב"ם כתב בפ'
רביעי מה' בית הבחירה הלכה כ' בין האולם ולמזבח מקודש ממנו
אין בפ"מ ופרושי רחש וקרושי בגדים נכנסין בו' הרי דגם
קרושי בגדים אסירי' ובמשנה הא לא הני גם קרושי בגדים
ושפיך י"ל דסייר הני הרחי מחוסרי בגדים וקרושי בגדים והא
דלא ס"ל להר"ם סברא זו דקרושי בגדים הוי עזור י"ל דסעמו
כיון דהני בזבחים דף י"ח דבגדים המקורעין פסולין א"כ הא
קרושי בגדים הוי מחוסר בגדים והכל חדא מילתא הוי ולא
הוי עזרא דנימא דסייר הרחי מילי אבל נשיטתו של הרמב"ם
הא הוי שני דברים דבפרק ח' מה' כלי המקדש הלכה ד'
כתב דבגדי כהונה שהיו מקורעים ועבד בעזרתו פסולה ובפרק
ח' מה' בית המקדש הלכה י"ד כתב אם עבד והוא קרושי
בגדים חייב מיתה בידי שמים אע"פ שבעזרתו כשרה ולא הילל
עכ"ד הרי דכתב דקרושי בגדים אינו מחלל עבודה ולא הוי
כמחוסר בגדים ולכאורה הוא סותר לא מלמי דבה' כהמ"ק
הא כתב דמחלל עבודה • ובאמור דברינו נראה כשום דבה'
כהמ"ק איירי בהיו קרושין לגמרי ואל זה אמרינן בזבחים דהיו
מקורעין פסולין והוי כמחוסר בגדים דמחלל עבודה ובה'
בית המקדש איירי שכל הבגד שלם רק שיש בו קרע אחד במקום
אחד כדרך שרוגע על מה כדאיתא שם בהלכה ט"ו ובזה חייב
מיתה בידי שמים ואינו מחלל עבודה דלא הוי כמחוסר בגדים
לגמרי וא"כ שפיר הוי שני דברים לגמרי דמחוסר בגדים הא
מחלל עבודה וקרושי בגדים אינו מחלל ושפיר"ל הני ושיר :

[ז] **אמנם** לחדי' קשה לי עדיין על הרמב"ם דהנה כבר
הבאתי נשיל אות ג' מה דקשה על הרמב"ם
מהא דאיר דף כ"ט דס"ל לר"ל דהא דהאב מדיר אח בנו בחיר
הוי רק לאכול במעות דא"כ היאך יכנס הכהן כלאים ול"ל דס"ל

לו דרבנן ואבע"א דכ"ע ס"ל לאכול ומופלא סמוך לאיש דרבנן
ורבי ס"ל אחי חיוך דרבנן ודאי מופלא סמוך לאיש דרבנן ור"י
בר"י ס"ל דלא דאי דהך הבע"א קאמר דכ"ע מלי ס"ל
לאכול וגם רבי ס"ל לאכול • והנה זה אין להקשות על הרמב"ם
דהיאך מלי רבי ס"ל לאכול דהא רבי ס"ל בסס' יומא דף כ"ג
דבאבנט של הדיוט הי' בו כלאים וא"כ הא בע"כ לא מלי
ס"ל לאכול זה אינה קושי' כלל דהא בפשיטות י"ל דה"פ ואבע"א
דכ"ע כדי לאכול פי' דמהך פלוגתא אין הכרע ופשיר מלי ס"ל
לרבי לאכול אבל לפי האמת מודה לרבי בודאי ס"ל הלכה
ואין זה דוחק כלל דמלבד דהרי מליט כן בס"ס בהרבה מקומות
ועוד דהא בלא"ה הקשה הנוס' בחולין דף כ"ח על הך ואבע"א
דהיאך קאמר לרבי ס"ל לאכול א"כ ס"ל ע"כ אין שחיטה לעוף
מן התורה וכדאמרינן בחיר בס דאי"כ היאך יאכלו הכהנים
מליקה ורבי הא ס"ל בחולין שם דיש שחיטה לעוף מה"ה
ואילו הנוס' כמס"כ דבחיר לא הוי רק דיחוי בעלמא דמהריא
פלוגתא אין ראי' הרי דבלא דברי הרמב"ם מוכרחין לפרש כן •
ואע"ג דהנוס' בחולין שם הילא עוד הי' אמר דלרבי הי' מביא חטאת
העוף ולא הי' נאכל כמו חטאת העוף הבא על הספק דקיי"ל דאינו
נאכל וכ"כ הנוס' בחיר רק הי' זה • אמנם פיקר הי' הפני הלא
לריך פיון לי וכמו שנבאר אחר דא"כ מאי פריך הגמר' בחיר
שם לר"ל הא קאכיל כהן מליקה ודקקה לעמר דס"ל אין שחיטה
לעוף מן התורה עדיפא ה"ל לאתרן דלא הי' נאכל דהרי איכף
ומיד קאמרה הגמר' על רבי דאמאי ס"ל לאכול והייט דלא הי'
נאכל ואמה דאקה אליבא דר"ל ומה שאי' המהרש"א שם בחולין
קושי' זו דבהחילה לא ידע הגמר' בגזיר סברא זו דלא הי'
נאכל ורק בסוף הסוגי' דמביא שם דרך אגב הך דינא דחטאת
העוף הבא על ספק אינו נאכל שפיר. קאמר בהר הכי ואבע"א
דגם רבי מלי ס"ל לאכול דבריה אלו קשה טובא דכי לא ידע
הגמרא דיש חטאת העוף שאינו נאכל דהרי היא משנה מפורשת
במס' כריתות דף ז' יש מביאות קרבן ואינו נאכל ומובא בגמר'
בכמה דוכתי • אלא אי משום הא לא אירי' ועדיין יש לומר
כהי' הפני' של הנוס' וקושיות מהרש"א טכל ליישב בדרך אחר
במה דהוי קשה לי מובא גם בלא דברי הנוס' בהא דהקשה
הגמר' לר"ל הא קאכיל כהן מליקה ומאי פריך ימא דהיו
מחלקין הכהנים ביניהם הקרבן עד שלא הי' מגיע לכל אחד
כזית והוי רק אלי שיעור ול"ל לשיטתו דס"ל ביומא דף ט"ד אלי
שיעור מותר מן התורה והוי רק איסור דרבנן ואחי' איסור
דרבנן ודאי אלי שיעור דרבנן וכמו דמסי' הנחא דס"ל דאין
שחיטה לעוף מן התורה והרי בע"פ הוי עבלה דרבנן אלא בחיטו
דאי לה וכמו כן ידאה איסור דאוריתא אם הוא אלי שיעור דהרי
ודאי נראה דבמעות אכילת קדשים לא בעינן שיעור דוקא כזית
ואלי' לזה מהא דאיתא בפסחים דף ג' גבי חיוק לאם הפנים
שהי' מגיע להם כפול הרי דבמעות אכילת קדשים לא בעינן
כזית • עוד מלאתי בספר דורש לציון דרוש ח' שחקר במעות אכילת
קדשים אי בעי כזית והביא להך דבגיעני כפול ודחק א"ע
לדחותה ולדידי נראה ברור דלא בעי כזית והאיתא שם בין
מעות אכילת קדשים למעות אכילת פסח דבעי דוקא כזית
נראה פשוט דבפסח ומצה הוי החיוב על האדם דהוא
מחייב לאכול פסח ומצה"ה אם אכל פחות מכזית לא שמי'
אכילה והוי כלא אכל פסח אבל מעות אכילת קדשים הא
לא הוי המעות כלל על אדם מיוחד דהא לא הוי חובת
אקרבנות דגברא רק המעות דבר קדשים יהיו נאכלין ומי שיש
לו בשר קודם הרשות בידו ליתנו לאחר לאכלו וג"כ מקריים מעות
א ול"כ הרי גם נאכל כל אחד פחות מכזית מ"מ הא הקדשים
מתאכלו • ובאיתא זה מיושב לפי דברי הרמב"ם במלין המעות
דבקרבן פסח מצה שחיטתו ואכילתו לשני מעות ובחיטה
מצה הכל במעות אחת והקשה במפ"י החכמה דמה בין זה
לזה

דלית

לה וכדבריו יובן היטב דבכל הקרבנות לא הוי המטה רק
פיר' הקרבן מאכל ולא על האדם ומש"ה הוי אכילתו פרט אחד
ממלוא שבלתו קרבן וכשו הקמרה לומרין דאינו מחשב
למטה לאדם בשני פעמו אבל בפסח הוי הדומה על האדם ולא
פיר כלל לעניין הקרבן ומש"ה הוי ב' מלוה ומש"ה בכל
הקרבנות לא בעינן קדים והרמ' מהא דהגיעני כשל הוי לאי'
כזוה וכן ביומא דף ל"ם אמרינן דבימי שמעון הצדיק ה' ברכה
בלחם הפנים וכל כהן שנגיעו כזיה יש לאוכלו ופנים יש
לאוכלו ומותר מכאן ואילך שהאלמה מאירה וכל כהן שנגיעו
כשל הנטמין מושכין ידיהן והנגרים טעלין ואוכלין הרי דלא
היו מגיעו רק כשל ונם בימי שמעון הצדיק קאמר דכשנגיעו
כזיה יש לאוכלו ומותר ומשלא הא אבל פחות מכזיה ופי'
בתוס' שנגיע ביומא שם שכתב ר"ל אומר רבי דדוקא מגיעו
כשל היו מושכין ידיהם אבל בכזיה לא היו מושכין ידיהם כי
דימו לקיים מצוה אכילה וטוב הקשו דבהגיעו כשל היאך
אי' מקיימין מצוה אכילה ור"ל דלא בפי כזיה עמדי אלא
דכזיה עדיף ומביאה פר"ד הרי להדי' דש"ם דין לא בעינן
כזיה כלל וכמו שכתבנו ובזה ניחא אלגלי הא דבבמים דף
נ"ן איתא יקדם להיות כמיה שלם פסולה היא הפסל
ופריך דניחי עשה לאכילת קדשים על הכפרה והדמה ל"ה
של אכילה הפסולה ומרייק מה דאין עשה דזהה ל"ה שבמקדש
ומלי פריך דהרי היכף כשאכל כזיה מן הכפרה והפסולה ביחד
הא שובר על האיסור של הלא תעשה דבקדשים הא קי"ל
דהיתר מלמרף לאיסור כמבואר בחולין דף נ"ם והטעה לא
יקיים רק עד שיאכל כזיה מן הכפרה לבדה וא"כ הא לא
הוי בעידנא דמסקר לאו מקיים לעשה אבל הפחא דנתבאר דלא
בעינן באכילה קדשים כזיה ניחא: רק זה יש ליסב בלא זה
ד"ל דהכי פריך דמתחילה יאכל מהכיתר לחודא כפי הישור
של האיסור שם בכזיה מן ההטרוזבה ואח"כ כשיאכל כזיה מן
ההטרוזבה יהי' נפלם נם הכזיה מן הכפרה והוי שפיר
בעידנא. אבל הרי בכ"פ בתוס' שנים דיומא הא מבואר
להדי' דלא בעינן כזיה וא"כ קשה מובא מלי פריך ל"ל הא
קאכל הכהן מליקה דל"ל הא ס"ל אלי שישור מוחר מן
התורה. ולכאורה טבל לתרץ דעיין ביבמות דף מ' דאמרינן מצות
האכל במקום קדוש מצוה שבתחילה הי' בכלל היתר רצה לאוכלה
רצה אינו לאוכלה נאסרה הדרה והיתרה יכול החזור להתירה
הראשון רצה לאוכלה רצה אינו לאוכלה ה"ל מצוה האכל מצוה
ופריך רצה אינו לאוכלה והכתיב ואכלו לאחם אחר כופר בהם
אבל רצה הוא לאוכלה רצה סהן אחר לאוכלה ה"ל מצוה האכל
וכתבו שם התוס' בד"ה רצה בחירון הנ"ל דכהן המקריבה דוקא
צריך לאכול קצת תאנה ולא סני נמה שיאכלנה כהנים אחריה
יש"ם הרי דעל כהן המקריב איכא מצוה דהוא מחויב לאכול
ממנה וא"כ הא שוב עבי הלי כהן המקריבה הוי כמצוה אכילה
פסח ומצה כיון דהוי מקרקפתא דנברא ואינו מחויב לאכול
מצוה ושוב בעינן כזיה דלא צריך סברהיט הנ"ל והא דכתבו
התוס' שנים דלא בעינן כזיה בנ"כ לא קאי רק על שאלי
הכהנים לבד המקריבה דעליהם איכא חיוב אכילה ובמיר פריך
לר"ל דבכ"פ הכהן המקריבה הא יאכל נבלה וחדבה מדוקדק
היטב הלשון של הגמר' דבהיר דקאמר אלא לר"ל דקאמר
לאכנו הא קאכיל כהן מליקה ולא אמר כהנים דקאי רק על
הכהן המקריבו. ותב"ל דלא מליט הך סברא דהמקריב
מוכרח לאכול ממנה רק נבי מנחה ולא בשאר הקרבנות
דקרא דמצוה האכל הא לא כתיב רק במנחה מ"מ הא
לא קשה כלל דהרי כל הקרבנות לעדין זה מה בהקשא
דאתה התורה בכל הדברים וכלאיתא בתוס' שבתים דף ל"ח
ובמגמות דף פ"ב ופ"ם וא"כ הא ניחא סני' דמיר. אתנס
זה ליט מספיק חדא דהא לא כתיב מצוה האכל והי' קאי
המצוה על המקריב רק כתיב מצוה תאכל וא"כ קאי על
המנחה שהי' נאכלת ומש"ה אע"ג דהמקריב צריך לאכול
ממנה מ"מ אין לנו לחייבו לאכול ממנה דוקא כזיה כיון
דהכתוב קאי על המנחה שהי' נאכלת ועוד דלפיס דהיא

לא מצאתי דין זה סגי בגמ' ש"ע [illegible]
שיאכל ממנה דוקא הוא ולא יהי' יכול ליתנה בתנאה לכהן אחר
ול"ם נמה. והגרלה בפשטו ז"ל דש"ל דלהלבה קי"ל דלבנא
מצוה כלל על המקריב שיאכל ממנה מהא דאמרינן בכמה דוכתא
דכהן נדול מקריב אחן ולא אכל ולא נאמר דהמקריב ממויב
לאכול ממנה אלא ממילא יהיה אסור לו להקריב אחן דהא לא
יהיה יכול לאכול ממנה ושבור על מצוה זו אלא אלא דאין אליו
מיוב כלל לאכול דהרי הא דכהן נדול מקריב אחן קאי נם על
קדשים הנאכלין וכמו דמוכח להדיא בב"ק דף ק"י ופ"ם. ונם
בתוס' מנחות דף פ"ב ובחבמים דף ל"ח מסתם נ"ב בן דמביא
שם הביקש דכל הקרבנות זה לזה מקרא דאתה הטוהר לעולה
ס' וקאמר שם מנחה מה מנחה אינה נאכלת אלא לאכרי כהונה
אף כל אינן נאכלין אלא לאכרי כהונה וכתבו שם התוס' בד"ה
מה מנחה דדבר אחר לא הוי ליה מה לעשות ממנחה ואמאי לא
הביא עוד מה מנחה מחויב המקריב לאכול ממנה דהא בתנחה
כתיב מצוה האכל ומוכח דהכי סוביזה לא ס"ל הן סברא ומש"ה
לא הביאו הרמב"ם. ונהדר לדיון דמאי פריך הנמרא על ר"ל
ניחא דהיו שהין בתכילהה יוהר מכדי אכילה פרט אי היו
מחלקין אותה להרבה כהנים ואיכא איסור נבלה מדאוריתא.
והגרלה לתרץ קושיא זו דהגמ' פריך נרים לקים כיון דהמצוה
נקרא סתמא הוים מדיר אא בו בחיר בדאי מסתם דהוי דיש
בכל דין בל מיר נדול דאם מאמר דים חיוב באחה פרט אחד
מדין מיר נדול ה"ל להמצוה נפרט זה דכאן עדיף לאכל הקרבן
פחות פחות מכזיה ומש"ה פריך שפיר והא קאכיל הכהן מליקה.
ומוכרח לתרץ דס"ל ור"ל דאין אחיסה לשוף מן הטורה. ואין
להקשות בל זה דא"כ מאי מתרץ דאין אחיסה לשוף מה"ה
והרי הטוס' בחיר הקשו דאכתי מיד כשמוסך אדרה ומפרקת
קודם שיבא לסימנים הא נעשית טרפה והיינו דיחיר סימנים
אחורי הטורף וא"כ הא אכתי הוי משונה בזה מכל דין מיר נדול
דכאן מ כרח להחזיר סימנים דוקא ובכל מליקה א"ל להחזיר. זה
איו קושיא דהא יש דס"ל ור"ל כמ"ד בחולין דף י"ם מחזיר
דוקא ופ"ם בחולין בתוס' ד"ה מסתברא דהך מ"ד לא איתותיב
כלל ופ"ם וכן פ"ל ור"ל וא"כ בכל המליקות היה צריך להחזיר
הסימנים דוקא. לו מאמר כמ"ם המהר"ם שבלין בחולין דף כ"ח
דלהך מ"ד דס"ל אין אחיסה לשוף מן הטורה הוי טוה חדא
מחדא ונם כשמוסך מקודם הסדרה ומפרקה ליכא איסורא של
טרפה כלל ופ"ם וא"כ איו אלוק מדין מיר נדול כלל. וא"כ הא
מיושב שפיר קושית המהרש"א בחולין דשפיר כתבו התוספות
בחירוצם הנ"ל דלרבי לא היה אכל הקרבן והא דפריך הנמ'
על ר"ל הוי רק מדסתתה המצוה מוכרח דהיה אכל בכל מיר
נדול אבל על רבי דלא איירי רק בפרט אחד בהך דינא דעד
מתי מדירו בנזיר שפיר טבל לומר דס"ל דלא היה אכל והמצוה
הוי דלא כרבי וא"כ הא שפיר קאמר הנמרא ותבש"א דכ"ם
כדי לתמכו דנם רבי מלי ס"ל כן:

[מ] **וכן** אין להקשות על תי' הב' של התוס' דהילך מליקן
לומר דרבי ס"ל לתמכו דנהי דאמר דלא היה אכל
מ"מ הרי כיון דס"ל יש שחיטה לשוף מ"ה א"כ כשמלקו הא
הוי נבלה והילך מותר לאכלן בעזרה וכרי בתוס' פירובין דף ק'
אמריק דהמכנים ערן למקדש טוקה וא"כ הא הוי מכנים נבלה
לתקדש נם זה לא קשה כלל דדוקא בערן קאמר שם דוקה
על הכנסה נרידה כיון דערן מבטל בתנא א"ל הא הכנים
מומאה בעזרה אבל נבלה שוף מהור דאין בו שם מומאה בתנא
כלל מה"ח ורק בביה הבליעה מטמא הא שפיר יל דכל זמן
שאיו בביה הבליעה אין פליו שם מומאה כלל ואיו חייב על
הכנסה שלה ולאיה בחזרה לזה דהרי בחיר דף כ"ם תני' מה
זכר מביא קרבן של הספק פ' אשם תלוי אף נקבה מביאה
על הספק חטאת המוף לו מה זכר מביא קרבן ומאכל אף
נקבה מביאה ומאכלה לא לו אחרת בחר שכן אני איסור ס פי' בל
איסור של חולין בעזרה אחתר בנקבה שכן אני איסור ס פי' בל
חולין בעזרה ומליקה. וא"כ הרי נם על ההבאה יוכל להקשות
כן מה לזכר שכן איסור אחד דמוב"ע אחתר בנקבה דאיכא

מוב"ע